

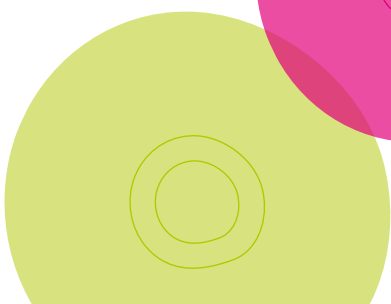
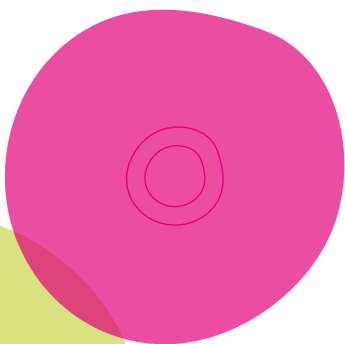
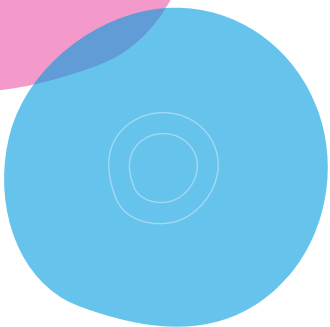
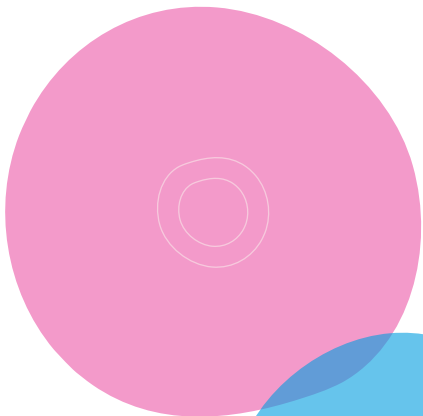
stichting **bedrijfstakpensioenfonds** voor het **kappersbedrijf**

Jaarverslag 2009

Inhoud

Samenvatting	01	5	Visitatiecommissie	31
Voorwoord	05	5.1	Bevindingen	32
1 Het fonds	06	5.2	Reactie bestuur	33
1.1 Inleiding	07	5.3	Reactie verantwoordingsorgaan	33
1.2 Over het fonds	07	6 Verantwoordingsorgaan	34	
1.3 Het bestuur	08	6.1 Oordeel 2009	35	
1.4 De visitatiecommissie	09	6.2 Reactie bestuur	36	
1.5 Het verantwoordingsorgaan	09	7 Deelnemersraad	37	
1.6 De deelnemersraad	10	7.1 Verslag	38	
1.7 Uitbesteding	10	7.2 Reactie bestuur	39	
2 Ontwikkelingen	11	8 Jaarrekening	40	
2.1 Ontwikkelingen financiële positie	12	8.1 Balans per 31 december 2009	41	
2.2 Ontwikkelingen regelgeving en overheidsbeleid	13	8.2 Staat van baten en lasten over 2009	42	
2.3 Goed Pensioenfondsbestuur	13	8.3 Kasstroomoverzicht over 2009	44	
2.4 Communicatie	15	8.4 Algemene toelichting	45	
2.5 Toezichthouder AFM en DNB	16	8.5 Toelichting op de Balans	51	
3 Financieel beleid	17	8.6 Toelichting op de staat van baten en lasten	75	
3.1 Inleiding	18	8.7 Overige gegevens	84	
3.2 Premie	18	8.8 Actuariële verklaring	85	
3.3 Toeslag	18	8.9 Accountantsverklaring	86	
3.4 Pensioenvermogen en voorzieningen	19	Bijlagen	87	
3.5 Actuariële analyse	20			
3.6 Beleggingen	21			
3.7 Risicoparagraaf	26			
4 Pensioenregeling	28			
4.1 Inleiding	29			
4.2 De kenmerken van de pensioenregeling	29			
4.3 Wijzigingen reglementen	29			

Samenvatting

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf

Postbus 3183, 3502 GD Utrecht
Telefoon: (030) 245 39 22
Internet: www.pensioenkappers.nl
E-mail: kapperspensioen@interpolis.nl

Bestuur

G. ter Avest
K. Boekhorst
E.H.W. Bosman
A.A.M. Steijaert
G.J. van Valkenburg
R.F.M. van der Weerd

Compliance officer

Met ingang van 2009 heeft het bestuur besloten zelf haar compliance werkzaamheden uit te voeren. De voorzitter fungeert als compliance officer.

Deelnemersraad

P. Kalle
R. van Uden
W.H. Wemmers

Verantwoordingsorgaan

C.B. de Groot
P. Kalle
R. van Uden

Visitatiecommissie

R. Bakker
E.E. van de Lustgraaf
R. Nagtegaal

Uitvoeringsorganisatie

Pensioenbeheer

Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.

Vermogensbeheer

Syntrus Achmea Vermogensbeheer B.V.
Syntrus Achmea Vastgoed B.V.

Adviserend actuaaris

J.G.M. van Ophem, Syntrus Achmea Vermogensbeheer B.V.

Certificerend actuaaris

E.W.J.M. Schokker AAG, Towers Watson B.V.

Externe accountant

H.C. van der Rijst RA, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Ontwikkelingen

Het jaar 2009 stond in het licht van de economische crisis als gevolg van de kredietcrisis. Als gevolg van forse verliezen op de beurzen en een lage rente verkeerde het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf op 1 januari 2009 in een situatie van reservetekort en onderdekking. De dekkinggraad van het fonds bedroeg op die datum 91% (vereiste dekkinggraad: 125%).

Het fonds heeft zowel een korte- als langetermijnherstelplan opgesteld om de dekkinggraad en reserves zo snel mogelijk weer op peil te brengen. Op basis van een berekening (continuïteitsanalyse) verwachtte het bestuur dat de dekkinggraad zich binnen een periode van vijf jaar zal herstellen tot boven het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen en binnen 15 jaar tot het vereist eigen vermogen. De Nederlandsche Bank heeft met het herstelplan ingestemd. In overeenstemming met het huidige toeslagenbeleid zoals vastgelegd in de ABTN heeft het bestuur besloten geen toeslagen te verlenen zolang de dekkinggraad zich onder de FTK vereiste dekkinggraad bevindt. Andere maatregelen waren, op basis van de continuïteitsanalyse, niet nodig.

Het herstel van de financiële positie van het fonds verliep in 2009 voorspoediger dan op basis van de berekeningen in het herstelplan was ingeschat. Medio 2009 kwam de dekkinggraad uit boven 105%. Per ultimo 2009 bedroeg de dekkinggraad van het fonds 110%. De vereiste dekkinggraad was 129%. Door het bestuur is de jaarlijkse evaluatie van het herstelplan uitgevoerd. De evaluatie heeft niet geleid tot bijstelling van de uitgangspunten van het herstelplan.

In hoofdstuk 2 wordt hier nader op ingegaan.

Financieel beleid

Om aan de doelstelling van het fonds te voldoen moeten er voldoende activa worden gevormd om toekomstige pensioenuitgaven te kunnen dekken. Het bestuur hanteert daarbij de volgende beleidsinstrumenten:

- het premiebeleid;
- het toeslagen- of indexatiebeleid;
- het beleggingsbeleid;
- de pensioenregeling.

De pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst die wordt

gefinancierd met een doorsneepremie. Als de financiële middelen van het fonds het toelaten, streeft het bestuur ernaar om jaarlijks de pensioenrechten en de pensioenaanspraken aan te passen aan de stijging van de CBS-index voor de regelingslonen.

Het bestuur heeft, gezien de financiële positie van het fonds, besloten om per 1 oktober 2009 geen toeslag te verlenen. Het bestuur beoordeelt jaarlijks of de financiële middelen van het fonds toereikend zijn om de opgebouwde pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen te verhogen. Er bestaat geen recht op toeslagverlening en er is dus geen zekerheid of en in hoeverre het fonds in de toekomst een toeslag kan verlenen. Het fonds reserveert namelijk geen gelden voor toekomstige toeslagen.

In hoofdstuk 3 wordt nader op het financieel beleid ingegaan.

Uitvoering van de pensioenregeling

In de uitvoering van de pensioenregeling hebben zich in 2009 geen relevante veranderingen voorgedaan.

In hoofdstuk 4 leest u meer over de uitvoering van de regeling.

Verslag visitatiecommissie

Het bestuur heeft in het kader van Pension Fund Governance (PFG) een visitatiecommissie geïnstalleerd. Deze visitatiecommissie heeft het bestuursbeleid van de afgelopen drie jaar onder de loep genomen en hierover gerapporteerd.

In hoofdstuk 5 leest u hier meer over.

Verslag verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze van uitvoering van dat beleid. In het najaar van 2008 heeft het bestuur de leden van het verantwoordingsorgaan benoemd. Het verantwoordingsorgaan van het fonds is van oordeel dat:

- het bestuur voldoende informatie aan het verantwoordingsorgaan heeft verstrekt om zich een oordeel te vormen;

- het handelen van het bestuur in 2009 in overeenstemming is geweest met de statuten en reglementen;
- het bestuur in 2009 een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen afgewogen en geborgd zijn;
- het bestuur gedegen en logische beleidskeuzes voor de toekomst heeft gemaakt.

In hoofdstuk 6 leest u hier meer over.

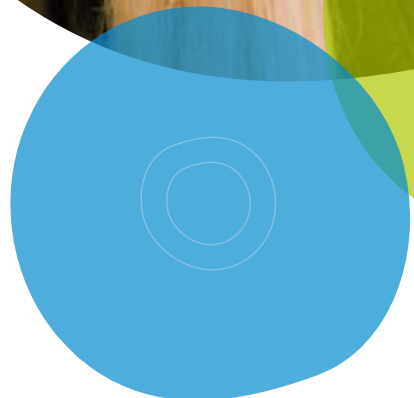
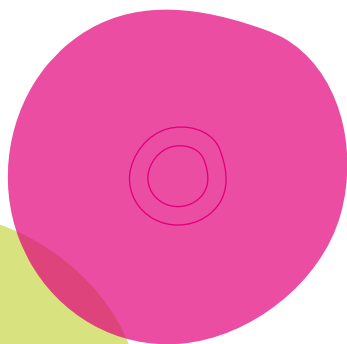
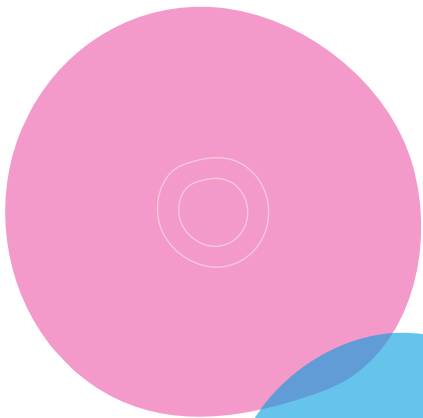
Verslag deelnemersraad

De deelnemersraad is in het verslagjaar viermaal bijeen gekomen. Zij heeft hierbij gebruik gemaakt van haar recht tot advisering en van het recht om van gedachten te wisselen met het bestuur over zaken die nu en in de toekomst van belang zijn voor deelnemers, oud deelnemers en gepensioneerden. Daarnaast heeft de deelnemersraad in 2009 over een groot aantal onderwerpen geadviseerd.

In hoofdstuk 7 leest u hier meer over.

Kerncijfers

Bedragen x € 1.000	2009	2008
Pensioenvermogen	333.746	282.225
Technische voorziening	302.838	310.377
Aanwezige dekkingsgraad	110%	91%
Deelnemers	22.303	19.725
Gewezen deelnemers	42.357	40.023
Pensioengerechtigden	1.206	1.079
Werkgevers	6.497	5.910

Voorwoord

Het bestuur van het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf geeft in dit jaarverslag inzage in de werkzaamheden, het beleid en de pensioenontwikkelingen gedurende het jaar 2009. Het bestuur verstrekt duidelijkheid over de financiële positie en resultaten van het fonds. Dit jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

De financiële crisis die de wereld sinds 2008 kent heeft grote financiële gevolgen gehad voor de Nederlandse pensioenfonds, waaronder ook het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf. De daling van de rente heeft tot daling van de dekkingsgraad geleid in 2008. Het ingediende herstelplan is door De Nederlandsche Bank goedgekeurd. In het herstelplan stond dat het fonds verwacht dat de dekkingsgraad binnen vijf jaar boven 105% zal liggen. Deze doelstelling is binnen één jaar bereikt. In 2009 heeft de stijging van de rente aan het herstel van de dekkingsgraad bijgedragen. Desondanks stond de dekkingsgraad van het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf eind 2009 op 110%. Helaas was het niet mogelijk om de gepensioneerden, de actieven en de gewezen deelnemers over 2009 een toeslag te verlenen omdat de dekkingsgraad, ondanks het herstel, nog steeds onder de vereiste dekkingsgraad lag.

In het jaar 2009 heeft het bestuur aandacht besteed aan deskundigheid. Er dient immers een afdoende waarborg te bestaan voor het op een behoorlijke wijze besturen van het pensioenfonds. Het bestuur acht het van het grootste belang om haar deskundigheid voldoende te blijven waarborgen. Enkele bestuursleden hebben opleidingen gevolgd. Daarnaast heeft het bestuur een opleidingsdag gehouden om op een tweetal belangrijke terreinen de deskundigheid van de bestuursleden te verhogen: wet- en regelgeving en de financiële aspecten van pensioenen.

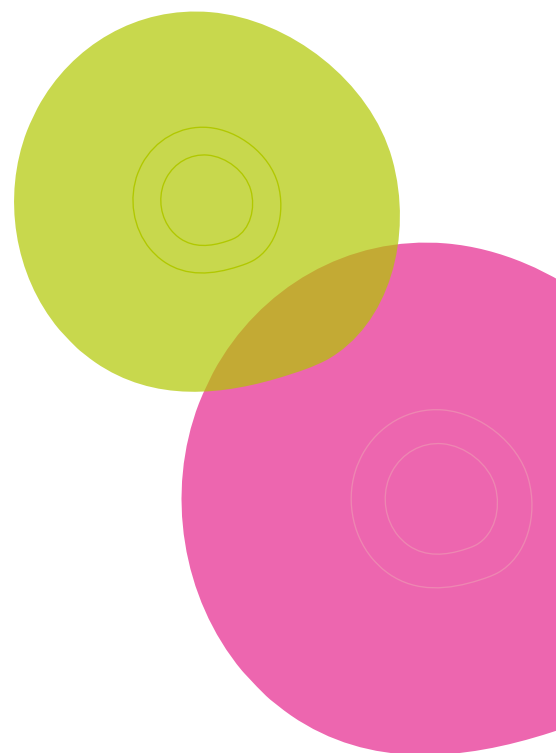
Op het gebied van communicatie heeft het bestuur besloten de deelnemers en de aangesloten werkgevers te vragen hoe ze het huidige communicatiebeleid van het fonds beoordelen. Op basis van de uitkomsten zal het bestuur in 2010 beoordelen of het communicatiebeleid aangepast wordt.

Tot slot bedanken wij iedereen die in het verslagjaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van het fonds.

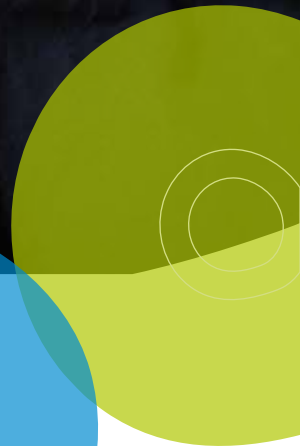
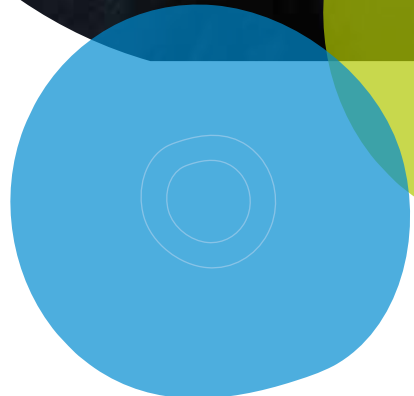
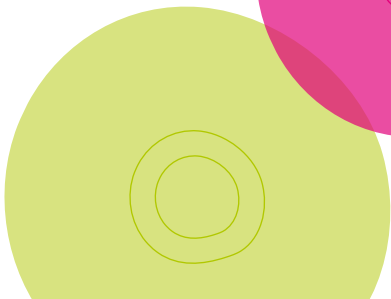
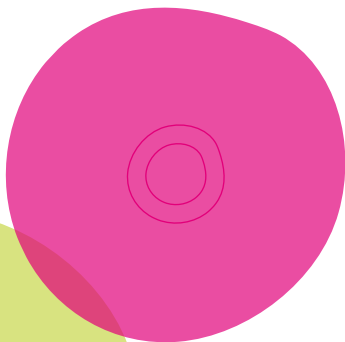
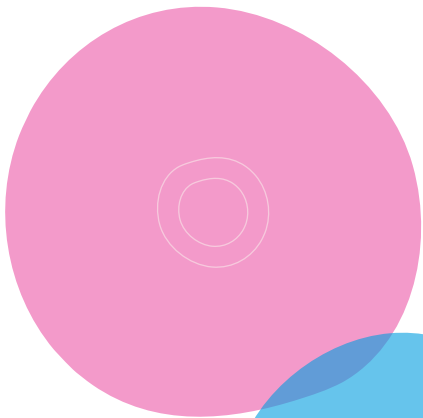
Met vriendelijke groet,
namens het bestuur,

G.J. van Valkenburg
Voorzitter

G. ter Avest
Secretaris

1 Het fonds

1.1 Inleiding

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf heeft verschillende organen, zoals het bestuur, de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan. Daarnaast is een aantal externe partijen intensief bij het fonds betrokken. In dit hoofdstuk stelt het fonds de bestuursorganen en externe partijen voor. Allereerst volgen de doelstelling en een aantal algemene gegevens van het fonds.

1.2 Over het fonds

1.2.1 Naam en vestigingsplaats

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf (hierna: het fonds) is opgericht op 1 januari 1970 en statutair gevestigd in Utrecht. Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Utrecht onder nummer 41178953. De laatste statutenwijziging vond plaats op 12 december 2008. Het fonds is aangesloten bij de Vereniging voor Bedrijfstakpensioenfonds (VB).

1.2.2 Doelstelling

Doelstelling van het fonds is het verlenen van pensioenen aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden met inachtneming van de statuten en reglementen. Het fonds probeert dit doel te bereiken door premies te innen bij de aangesloten ondernemingen. De gelden worden belegd en beheerd en het fonds doet daaruit uitkeringen bij ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

1.2.3 Samenwerkende organisaties

De volgende organisaties benoemen leden in het bestuur en/of de deelnemersraad:

1. Koninklijke Algemene Nederlandse Kappersorganisatie (ANKO)
Postbus 212
1270 AE Huizen
telefoonnummer: (035) 525 95 00

2. FNV Mooi
Nachtegaalstraat 37
3581 AC Utrecht
telefoonnummer: (030) 231 42 21
3. CNV Bedrijvenbond
Postbus 2550
3500 GM Utrecht
telefoonnummer: (030) 751 10 07
Per 1 januari 2010 is CNV Bedrijvenbond gefuseerd met CNV Hout en Bouw. De nieuwe naam van de organisatie is CNV Vakmensen.

1.2.4 Externe partijen

Het fonds werkt samen met de volgende externe partijen.

Uitvoeringsorganisatie Pensioenbeheer

Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.

Vermogensbeheer

Syntrus Achmea Vermogensbeheer B.V.
Syntrus Achmea Vastgoed B.V.

Adviserend actuaris

J.G.M. van Ophem, Syntrus Achmea Vermogensbeheer B.V.

Certificerend actuaris

E.W.J.M. Schokker AAG, Towers Watson B.V.

Externe accountant

H.C. van der Rijst RA, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

1.3 Het bestuur

1.3.1 Samenstelling

Het paritaire bestuur is op 31 december 2009 als volgt samengesteld:

Leden werkgevers	Benoemd tot	Organisatie
G. ter Avest	31 december 2010	ANKO
K. Boekhorst	31 december 2011	ANKO
R.F.M. van der Weerd	31 december 2012	ANKO

Leden werknemers	Benoemd tot	Organisatie
E.H.W. Bosman	31 december 2010	FNV Mooi
A.A.M. Steijaert	31 december 2011	FNV Mooi
G.J. van Valkenburg	31 december 2012	CNV Bedrijvenbond

In 2009 was G. ter Avest voorzitter van het fonds. G.J. van Valkenburg was het hele verslagjaar secretaris. W. Kruithof is de plaatsvervanger van G.J. van Valkenburg.

De samenstelling van het bestuur is in 2009 als volgt gewijzigd:

- Per 1 januari 2009 is A.A.M. Steijaert als bestuurslid benoemd door FNV Mooi.
- Per 1 december 2009 is R.F.M. van der Weerd als bestuurslid benoemd door ANKO.
- Per 1 december 2009 heeft ANKO de benoeming van R. Vos en J.A.R. Deben als plaatsvervangend bestuursleden teruggetrokken.

Compliance officer

Met ingang van 2009 heeft het bestuur besloten zelf haar compliance werkzaamheden uit te voeren. De voorzitter fungeert als compliance officer.

1.3.2 Vergaderdata, studiedagen en overige bijeenkomsten

Het bestuur heeft in 2009 vijf keer vergaderd. De vergaderingen vonden plaats op 3 maart, 17 april, 24 juni, 9 oktober en 4 december. Op 28 september heeft een studiedag voor het bestuur plaatsgevonden. Tijdens deze studiedag heeft het bestuur zich verdiept in de onderwerpen wet- en regelgeving en financiële- en actuariële aspecten van pensioenen.

1.3.3 Bestuurlijke commissies

In verband met toenemende complexiteit en de vele taken van het bestuur heeft het fonds een aantal bestuurlijke commissies ingesteld. Deze commissies doen voorbereidend werk in kwesties waarover het bestuur een besluit neemt. Zij kunnen in de voorbereidingsfase dieper ingaan op de achtergronden en consequenties van te nemen beleidsbeslissingen. Tevens kan voor verdere uitvoering van besluiten een specifiek mandaat aan de commissies worden verleend. De leden van de bestuurlijke commissies kunnen zich laten bijstaan door externe deskundigen. De commissies zijn altijd paritair samengesteld.

In 2009 waren de volgende bestuurlijke commissies werkzaam:

Voorzittersoverleg

Het voorzittersoverleg van het fonds bestaat uit de werkgeversvoorzitter van het bestuur (G. ter Avest) en de werkgeversvoorzitter (G.J. van Valkenburg). Het voorzittersoverleg vergadert minimaal vier keer per jaar of zoveel vaker als nodig is. In het voorzittersoverleg bespreken de werkgeversvoorzitter en de werknemersvoorzitter de agenda van de eerstvolgende bestuursvergadering. De afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening van Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. zijn vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. rapporteert over de DVO-afspraken tijdens het voorzittersoverleg. Het voorzittersoverleg heeft plaatsgevonden op 11 maart, 5 juni, 16 september en 13 november 2009.

Beleggingsadviescommissie

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf laat zich op het gebied van vermogensbeheer ondersteunen door de Beleggingsadviescommissie.

De Beleggingsadviescommissie geeft gevraagd en ongevraagd adviezen aan het bestuur ten behoeve van het door het bestuur vast te stellen beleggingsbeleid en de uitvoering ervan. De commissie bestaat uit E.H.W. Bosman en G. ter Avest. De commissie heeft vergaderd op 24 februari, 26 mei, 24 september en 17 november 2009.

Adviescommissie bezwaarschriften vrijstellingsbesluiten

De adviescommissie is bevoegd tot het adviseren van het bestuur bij het nemen van een beslissing over een door belanghebbende ingediend bezwaarschrift tegen een vrijstellingsbesluit. De commissie behoefde in 2009 niet bijeen te komen.

1.4 De visitatiecommissie

1.4.1 Samenstelling en vergaderdata

De visitatiecommissie bestaat uit 3 leden. De visitatiecommissie is op 31 december 2009 als volgt samengesteld:

R. Bakker;
E.E. van de Lustgraaf;
R. Nagtegaal.

De visitatiecommissie heeft het fonds inzake 2009 en de voorafgaande jaren in januari 2010 gevisiteerd.

1.5 Het verantwoordingsorgaan

1.5.1 Samenstelling en vergaderdata

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit drie leden: één deelnemer, één gepensioneerde en één werkgever. De leden zijn benoemd door de volgende organisaties:

- ANKO;
- CNV BedrijvenBond;
- FNV Mooi.

Het verantwoordingsorgaan is op 31 december 2009 als volgt samengesteld:

Leden	Benoemd tot	Organisatie	Afgevaardigd namens
C.B. de Groot	31 december 2011	ANKO	werkgevers
P. Kalle	31 december 2011	CNV BedrijvenBond / FNV Mooi	gepensioneerden
R. van Uden	31 december 2011	CNV BedrijvenBond / FNV Mooi	deelnemers

Het verantwoordingsorgaan vergaderde in 2009 op 20 maart en 22 juni.

1.6 De deelnemersraad

1.6.1 Samenstelling en vergaderdata

De deelnemersraad bestaat uit drie leden: twee deelnemers en één gepensioneerde. De leden zijn benoemd door de volgende organisaties:

- CNV BedrijvenBond
- FNV Mooi

De deelnemersraad is op 31 december 2009 als volgt samengesteld:

Leden	Benoemd tot	Organisatie	Afgevaardigd namens
P. Kalle	31 december 2011	CNV BedrijvenBond / FNV Mooi	gepensioneerden
R. van Uden	31 december 2011	CNV BedrijvenBond / FNV Mooi	deelnemers
W.H. Wemmers	31 december 2011	CNV BedrijvenBond / FNV Mooi	deelnemers

De deelnemersraad heeft in 2009 vier keer vergaderd. De vergaderingen vonden plaats op 20 maart, 22 juni, 24 september en 30 november 2009.

1.7 Uitbesteding

Het bestuur heeft de uitvoering van het pensioenbeheer en het vermogens- en vastgoedbeheer uitbesteed aan Syntrus Achmea. Het bestuur heeft dit bedrijf gemandateerd voor de hieraan verbonden werkzaamheden.

Syntrus Achmea bestaat uit drie rechtspersonen:

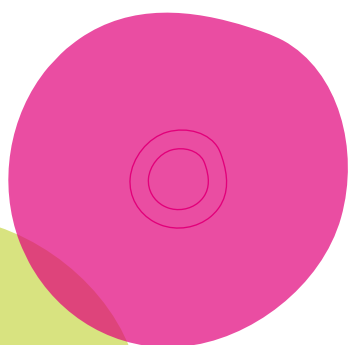
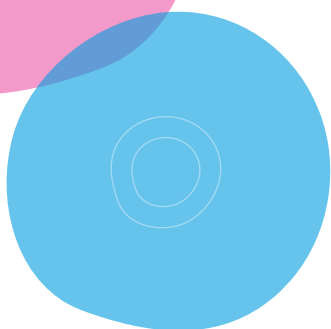
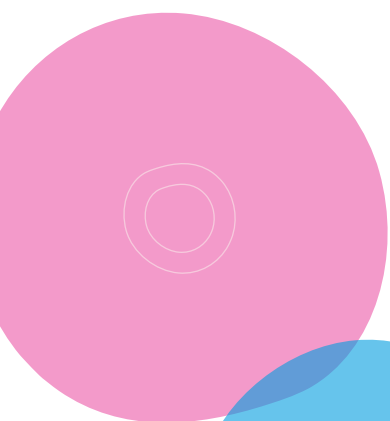
- Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. (voorheen Interpolis Pensioenbeheer B.V.);
- Syntrus Achmea Vermogensbeheer B.V. (voorheen Interpolis Pensioenen Vermogensbeheer B.V.);
- Syntrus Achmea Vastgoed B.V. (voorheen Achmea Vastgoed B.V.).

Het fonds en Syntrus Achmea hebben hun afspraken over uitbesteding vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst.

Bij deze overeenkomst zijn het fonds en de genoemde 'bedrijfsonderdelen' van Syntrus Achmea partij. Nadere afspraken over de kwaliteit van de dienstverlening zijn vastgelegd in aparte dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) voor pensioenbeheer, vermogensbeheer en vastgoedbeheer. Alle overeenkomsten bieden de mogelijkheid om de bestaande dienstverlening tussentijds aan te passen of nieuwe diensten toe te voegen. Het bestuur en de uitvoerder leggen eventuele nieuwe afspraken altijd contractueel vast.

Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. heeft in 2009 elk kwartaal aan het bestuur gerapporteerd over de DVO-afspraken. Van Syntrus Achmea Vermogensbeheer B.V. en Syntrus Achmea Vastgoed B.V. ontving het bestuur een jaarrapportage over 2009.

2 Ontwikkelingen

2.1 Ontwikkelingen financiële positie

Bedrijfstakpensioenfondsen voor het Kappersbedrijf in onderdekking

Het jaar 2009 stond in het licht van de economische crisis als gevolg van de kredietcrisis. Aan het begin van 2009 waren er forse verliezen op de beurzen. Daarnaast was sprake van een lage rente. Als gevolg hiervan verkeerden enkele honderden pensioenfondsen begin 2009 in onderdekking of reservetekort. Dat wil zeggen dat er onvoldoende financiële middelen waren om aan alle (toekomstige) verplichtingen te voldoen.

De Pensioenwet stelt regels voor het geval de dekkingsgraad van een pensioenfonds onvoldoende is. Pensioenfondsen zijn verplicht een onderdekking of reservetekort direct te melden bij de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB). Dit pensioenfonds heeft een onderdekking als de dekkingsgraad lager is dan 105%, en een reservetekort als de dekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad (ultimo 2008: 125%; ultimo 2009: 129%).

Het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf verkeerde op 1 januari 2009 in een situatie van reservetekort en onderdekking. De dekkingsgraad van het fonds bedroeg op die datum 91% (vereiste dekkingsgraad: 125%). Het tekort is ontstaan als gevolg van een sterke daling van de marktrente en door een negatief rendement op beleggingen als gevolg van lagere aandelenkoersen. De dekkingsgraad van een pensioenfonds geeft de verhouding weer tussen de bezittingen en de verplichtingen van een pensioenfonds.

Herstelplan

Het fonds heeft zowel een korte- als langetermijnherstelplan opgesteld om de dekkingsgraad en reserves zo snel mogelijk weer op peil te brengen. Op basis van een berekening (continuïteitsanalyse) verwachtte het bestuur dat de dekkingsgraad zich binnen een periode van vijf jaar zal herstellen tot boven het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen en binnen 15 jaar tot het vereist eigen vermogen. Beide herstelplannen zijn in één plan geïntegreerd en na positief advies van de deelnemersraad op 31 maart 2009 ingediend bij DNB. DNB heeft nadere toelichting gevraagd, en vervolgens met het herstelplan ingestemd. Het herstelplan is opgesteld met inachtneming van de uitgangspunten zoals DNB heeft voorgeschreven.

In overeenstemming met het huidige toeslagenbeleid zoals vastgelegd in de ABTN heeft het bestuur besloten geen toeslagen te verlenen zolang de dekkingsgraad zich onder de FTK vereiste dekkingsgraad bevindt. Andere maatregelen waren, op basis van de continuïteitsanalyse, niet nodig. Wel is de optie opengelaten dat, mocht het herstel in de toekomst minder voorspoedig verlopen dan het plan voorziet, het bestuur indien noodzakelijk aanvullende maatregelen zou kunnen nemen. Het herstelplan is namelijk een benadering van de werkelijkheid. De werkelijke ontwikkeling van de dekkingsgraad kan in positieve of negatieve zin afwijken van het verwachte herstelplan.

Het herstel van de financiële positie van het fonds verliep in 2009 voorspoediger dan op basis van de berekeningen in het herstelplan was ingeschat. Medio 2009 kwam de dekkingsgraad uit boven het 105%. Per ultimo 2009 bedroeg de dekkingsgraad van het fonds 110%. De vereiste dekkingsgraad was 129%.

Door het bestuur is de jaarlijkse evaluatie van het herstelplan uitgevoerd. De evaluatie heeft niet geleid tot bijstelling van de uitgangspunten van het herstelplan.

Afkoop kleine pensioenen

Het bestuur heeft in 2009 het besluit genomen de pensioenrechten van gewezen deelnemers af te kopen indien hun jaarlijks pensioen niet hoger is dan € 250. Dit geldt voor de gewezen deelnemers die voor 1 januari 2007 hun deelnemerschap hebben beëindigd. Voor deelnemers die na 1 januari 2007 het fonds hebben verlaten geldt de wettelijke maximale afkoopgrens (2009: € 417,74). De uitvoering van dit besluit zal in de tweede helft van 2010 plaatsvinden.

Opslag voor langer leven

De huidige grondslag voor overlevingskansen is gebaseerd op de Prognosetafel 2005-2050 van het AG. De AG-Prognosetafel 2005-2050 houdt rekening met de voorzienbare trend in overlevingskansen van de gehele Nederlandse bevolking. De algemene sterftetekansen die volgen uit de tafel worden voor het fonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte. In 2009 heeft het CBS een prognose voor overlevingskansen gepubliceerd waaruit blijkt dat de ontwikkeling van de levensverwachting nog sneller gaat dan enkele jaren geleden werd voorzien. Naar verwachting zal het AG in 2010 een nieuwe prognosetafel publiceren die is gebaseerd op de actuele overlevingsverwachtingen. Vooruitlopend op de

publicatie van de nieuwe tafel heeft het fonds besloten de technische voorzieningen per 31 december 2009 met 4% te verhogen.

2.2 Ontwikkelingen regelgeving en overheidsbeleid

Door lage dekkinggraad geen waardeoverdracht

Als een werknemer van baan verandert, mag hij zijn pensioen overdragen naar zijn nieuwe pensioenfonds. Dit heet waardeoverdracht. Is de dekkinggraad van het fonds lager dan 100%, dan mag het pensioenfonds waardeoverdrachten niet uitvoeren. Het moet deze volgens de Pensioenwet 'opschorten'. Veel fondsen hebben in 2009 een aantal maanden een dekkinggraad van minder dan 100% gehad; sommige fondsen hebben daar nog steeds mee te maken. Ook de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf had in de eerste helft van 2009 een dekkinggraad lager dan 100%.

In mei was de dekkinggraad van het fonds weer 100%. Om te voorkomen dat waardeoverdrachten worden gestart en vlak daarna weer moeten stoppen heeft het bestuur besloten dat de dekkinggraad gedurende 3 maanden 100% of meer moet zijn voordat de overdrachten weer worden opgestart. De toezichthouder is het hiermee eens. Dit betekent dat het fonds sinds 1 augustus weer meewerkt aan waardeoverdrachten. Of een verzoek om waardeoverdracht daadwerkelijk afgehandeld kan worden hangt ook af van de situatie van het andere fonds. Dat fonds moet namelijk ook een dekkinggraad van boven 100% hebben.

Trend: vergrijzing en ontgroening: overheid wil AOW leeftijd verhogen

In 2009 was sprake van een economische recessie en een toenemende werkloosheid. Aan de andere kant ontstaat de komende jaren door vergrijzing juist een verminderd arbeidsaanbod en een verwacht tekort aan beschikbare arbeid. Daarnaast is sprake van een stijgende levensverwachting van mannen en vrouwen. Redenen voor het kabinet om de AOW-leeftijd te willen verhogen naar 67 jaar. Werkgevers en werknemers vertegenwoordigd in de Sociaal Economische Raad (SER) kregen tot eind september de gelegenheid te komen met een (betaalbaar) alternatief plan voor de verhoging van de AOW-leeftijd. Dat is niet gelukt. Sociale partners zijn het niet eens geworden over de AOW-leeftijd en de gevolgen

voor aanvullende pensioenen. Het kabinet kwam vervolgens met een concreet wetsvoorstel om de AOW-leeftijd in twee stappen te verhogen naar 67 jaar. Eind februari 2010 viel het kabinet. Het onderwerp AOW-leeftijd werd vervolgens controversieel verklaard. Hierdoor wordt het onderwerp AOW pas na de verkiezingen in juni 2010 weer opgepakt.

Pensioenregister

In de Pensioenwet is bepaald dat de pensioenuitvoerders een pensioenregister inrichten. Het register gaat alle Nederlandse pensioenregelingen via internet toegankelijk maken. Iedereen tussen de 15 en 65 jaar met een burgerservicenummer en een DigiD kan straks inloggen en een overzicht opvragen van zijn eigen pensioenregelingen en AOW-rechten. Zo kan iedere Nederlander straks duidelijk zien hoe hoog zijn totale oudedagsvoorziening is, bij welke pensioenuitvoerder het pensioen is opgebouwd en waar hij terecht kan voor meer informatie. Op 7 mei 2008 is de Stichting Pensioenregister opgericht, een samenwerkingsverband van de pensioenkoopels, verzekeraars en Sociale Verzekeringsbank. De stichting begeleidt de ontwikkeling van het pensioenregister. De pensioensector draagt de kosten zelf. Het is de bedoeling dat het register per 1 januari 2011 operationeel is.

FVP-regeling: geen nieuwe instroom per 1 januari 2011

De Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (FVP) helpt werklozen van 40 jaar en ouder pensioen op te bouwen. FVP heeft in december 2008 bekendgemaakt dat de FVP-regeling een jaar langer blijft bestaan. De regeling loopt nu door tot 1 januari 2011. Werknemers die vóór 2011 in de WW terecht komen, kunnen nog een FVP-bijdrage aanvragen. Werknemers die daarna WW-gerechtigd worden niet meer. Werknemers die in 2010 werkloos worden, kunnen geconfronteerd worden met een korting op hun FVP-bijdrage. Het FVP-bestuur beslist daar later over.

2.3 Goed Pensioenfondsbestuur

In 2005 publiceerde de Stichting van de Arbeid (STAR) de 'Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur'. Deze principes bieden kaders voor zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie. Maar ook andere regels spelen een rol: zo is de Code Tabaksblat van belang voor het beleggingsbeleid. Sinds 2007 zijn de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur van de STAR verankerd in de Pensioenwet.

De bedoeling van de principes is dat een pensioenfondsbestuur weet waarvoor het verantwoordelijk is en hoe het die verantwoordelijkheid moet dragen en moet afleggen.

Het jaar 2009 stond vooral in het teken van risicobeheer. Kernvraag daarbij is of pensioenfondsrisico's vooraf voldoende in beeld hadden. Dat geldt zowel voor het beleggingsbeleid als voor de verplichtingen.

Medezeggenschap: deelnemersraad en verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft een deelnemersraad en een verantwoordingsorgaan ingesteld. De deelnemersraad bestaat uit vertegenwoordigers van deelnemers en gepensioneerden en adviseert het bestuur over onder andere de wijziging van de statuten en reglementen, de vaststelling van het jaarverslag, het toeslagenbeleid en een herstelplan. Het verantwoordingsorgaan bestaat uit vertegenwoordigers van deelnemers, werkgevers en gepensioneerden en geeft een oordeel over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur gevoerd beleid en over beleidskeuzes voor de toekomst.

Per 1 januari zijn de leden van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan door de benoemende organisaties voorgedragen. In 2009 hebben de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan de eerste vergaderingen gehouden.

Intern toezicht: visitatiecommissie

Het intern toezicht is vormgegeven via een visitatiecommissie. De visitatiecommissie bestaat uit drie onafhankelijke personen. De visitatiecommissie heeft als opdracht om eens per drie jaar het functioneren van (het bestuur van) het pensioenfonds kritisch te bezien. De leden zijn op geen enkele wijze betrokken bij het functioneren van het fonds. De leden worden benoemd door het bestuur. De leden van de visitatiecommissie dienen te beschikken over meerjarige bestuurlijke ervaring en dienen in staat te zijn het functioneren van het bestuur te beoordelen.

De visitatiecommissie dient een onafhankelijk oordeel te vellen over het functioneren van het bestuur als zodanig. In die beoordeling dienen de volgende zaken te worden betrokken:

- het beoordelen van beleids- en bestuursprocedures, bestuursprocessen en de checks and balances binnen het pensioenfonds;
- het beoordelen van de wijze waarop het pensioenfonds wordt aangestuurd;

- het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn.

De visitatiecommissie rapporteert na afronding van de visitatie aan het bestuur. De samenvatting van de rapportage is opgenomen in het jaarverslag. De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de visitatiecommissie zijn vastgelegd in de statuten en verder uitgewerkt in een reglement.

Zelfevaluatie bestuur

Besturen moeten een procedure vaststellen voor een periodieke zelfevaluatie. Het gaat om het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur in stand te houden en/of te verbeteren. De procedure is vastgesteld in de bestuursvergadering van 4 december 2009. De zelfevaluatie zal in de eerste helft van 2010 plaatsvinden.

Naleving van de gedragscode

Sinds 2001 heeft het bestuur een gedragscode. Doel van deze gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen voor bestuursleden. Deze regels moeten belangenconflicten tussen het fonds en betrokkenen in privé voorkomen. Daarnaast regelen zij hoe bestuursleden moeten omgaan met vertrouwelijke informatie van het pensioenfonds. De gedragscode bevordert de transparantie en zorgt ervoor dat alle betrokkenen, ook voor hun eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en niet geoorloofd is. Elk bestuurslid verklaart schriftelijk de gedragscode te zullen naleven.

De compliance officer bewaakt verder de naleving van de gedragscode. Vanaf 2009 laat het bestuur de compliance werkzaamheden door haar eigen voorzitter verrichten. Het bestuur is van mening dat compliance beter tot uitdrukking komt in eigenbeheer omdat dit open en transparant is.

Deskundigheidsbevordering

Het bestuur van het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf heeft een deskundigheidsplan waarin de kaders van het toetsen en bevorderen van de collectieve- en individuele deskundigheid van de bestuursleden zijn opgenomen. In het jaar 2009 heeft het bestuur aandacht besteed aan deskundigheid. Er dient immers een afdoende waarborg te bestaan voor het op een behoorlijke wijze besturen van het pensioenfonds. Het bestuur acht het van het grootste belang om haar deskundigheid voldoende te blijven waarborgen. Enkele bestuursleden hebben opleidingen gevolgd om ervoor te zorgen dat op alle deskundigheidsgebieden het deskundigheidsniveau 1 wordt bereikt. Daarnaast heeft het

bestuur een opleidingsdag gehouden om op een tweetal belangrijke terreinen de deskundigheid van de bestuursleden te verhogen, te weten op het gebied van wet- en regelgeving en financiële- en actuariële aspecten van pensioenen.

Principes voor beheerst beloningsbeleid

Op 6 mei 2009 hebben DNB en AFM de 'Principes voor beheerst beloningsbeleid' gepubliceerd (hierna: de Principes). In de kern is het doel van de Principes: het tegengaan van 'perverse beloningsprikkel's'. Met naleving van de Principes zijn soliditeit, integriteit en voldoen aan verwachtingen bij belanghebbenden van het pensioenfonds gediend. Pensioenfonds moeten de Principes concreet toepassen op hun situatie en daartoe hun beloningsbeleid kritisch tegen het licht houden en waar nodig aanpassen. Het gaat daarbij niet alleen om de beloning van bestuurders, maar ook om uitbestede werkzaamheden van het pensioenfonds. Het beheerste beloningsbeleid past binnen het thema risicobeheer van een pensioenfonds. De principes zijn door het bestuur besproken. Het fonds heeft aan de organisaties aan wie het de uitvoering heeft uitbesteed verzocht te verklaren dat het beloningsbeleid dat wordt gevoerd voldoet aan de principes voor beheerst beloningsbeleid. Deze verklaring is verstrekt.

2.4 Communicatie

Toeslagenlabel

Het verhogen van het pensioen vanwege loon- of prijsstijging heet toeslag. Het bestuur beslist jaarlijks of het een toeslag verleent. Dit kan alleen als daarvoor voldoende financiële middelen beschikbaar zijn. Voor een begrijpelijke communicatie over het toeslagbeleid van het pensioenfonds voerde de Pensioenwet een toeslagenlabel in.

Dit label staat op bijna alle

communicatiemiddelen. Hiermee maken pensioenfonds en verzekeraars duidelijk of de pensioenen de komende jaren kunnen stijgen met de prijsstijgingen, met andere woorden of de koopkracht op peil blijft. Naast het toeslagenlabel moet het fonds een voorwaardelijkheidsverklaring gebruiken. Daarin wordt het toeslagbeleid verder uitgelegd. Het gaat dan om de ambitie die het fonds heeft voor de mate waarin toeslagen worden gegeven. En ook hoe toeslagen worden betaald. Verder geeft het label aan wat daarvan de laatste drie jaar is waargemaakt. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is de toezichthouder die zich concentreert op het gedragstoezicht van pensioenfonds.

In de praktijk gaat het met name om communicatie. Het toeslagenlabel valt onder het toezicht van de AFM.

Brief naast het toeslagenlabel in 2009

Vanwege de bijzondere economische situatie in 2009 besloot de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid dat het toeslagenlabel in 2009 niet gebruikt hoeft te worden. Toepassing van het toeslagenlabel in de huidige economische situatie kon verwarring veroorzaken bij de belanghebbenden, zo was de argumentatie. In plaats daarvan ontwikkelde de pensioensector, in overleg met de toezichthouder AFM, een modelbrief. Deze brief informeerde deelnemers en pensioengerechtigden over de financiële crisis, de situatie van de pensioenuitvoerder en de gevolgen voor hun pensioen. Met deze brief heeft het fonds ook over de toeslagverwachting over 2009 gecommuniceerd met alle belanghebbenden. Dit gebeurde in september 2009.

Het bestuur van het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf heeft echter besloten het toeslagenlabel wel te gebruiken op de uitingen van het fonds vanaf 1 april 2009. Het label helpt de deelnemers om een beeld te krijgen over de verwachte koopkracht van het pensioen dat ze via het fonds krijgen. Het bestuur is wel van mening dat het label maar op één aspect van het pensioen focust en om een volledig beeld te kunnen krijgen er veel meer informatie nodig is.

AFM vraagt fonds zelf aan te geven of communicatie goed is

De toezichthouder Autoriteit Financiële Markten (AFM) stuurde op 8 december 2008 een tweede self assessment aan pensioenfonds met het verzoek informatie te geven over de wijze waarop communicatie aan deelnemers, gewezen deelnemers en gepensioneerden plaatsvindt; AFM vroeg aan te geven hoe het pensioenfonds omging met informatieverstrekking en hoe de

zorgplicht werd ingevuld. Het fonds heeft dit self assessment in januari 2009 ingevuld. In april 2009 koppelde de AFM de resultaten terug aan het pensioenfonds. De AFM was van mening dat het fonds 68% scoorde (gemiddelde score van alle pensioenfondsen: 78%). AFM bracht ook een algemeen persbericht naar buiten naar aanleiding van het self assessment. In het algemeen ziet AFM verbetering in de communicatie van pensioenfondsen. Maar AFM wil een breder en dieper onderzoek doen naar de communicatie van pensioenfondsen. AFM wil daarin toetsen of pensioenfondsen de juiste informatie verschaffen. Het bestuur heeft de terugkoppeling van het self assessment besproken en is van mening dat de door AFM gehanteerde methodiek onvoldoende ruimte biedt om de antwoorden te nuanceren of toe te lichten en geen goed beeld geeft van hetgeen het fonds aan communicatie heeft gedaan.

Ontwikkeling nieuw communicatiebeleid

Het bestuur heeft in 2009 besloten een communicatie nulmeting te laten doen onder deelnemers en werkgevers aangesloten bij het pensioenfonds. Het pensioenfonds onderzoekt hiermee of de huidige communicatie voldoet aan de wensen en behoeften van aangesloten werkgevers en deelnemers. En hoe het beleid en/of de middelenmix kan worden verbeterd. Het onderzoek is in het eerste kwartaal van 2010 uitgevoerd. Het bestuur heeft besloten in 2010 extra aandacht te besteden aan communicatie met deelnemers, gepensioneerden en werkgevers. Dit betekent dat het bestuur aan de hand van de resultaten van de nulmeting gaat kijken naar de mogelijke aanpassing van het communicatiebeleid en de gebruikte communicatiemiddelen. Het bestuur is hierover in gesprek gegaan met de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan.

De Nederlandsche Bank (DNB)

DNB is verantwoordelijk voor het prudentieel toezicht op pensioenfondsen op grond van de Pensioenwet en de Wet op het financieel toezicht. Prudentieel toezicht is gericht op het bevorderen van de financiële degelijkheid van financiële instellingen. In 2009 heeft het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf een herstelplan opgesteld en ingediend bij DNB. DNB heeft op een aantal punten extra informatie gevraagd om het plan te kunnen beoordelen. Het bestuur heeft aan de hand van het advies van de adviserend actuaaris de vragen beantwoord. Op 1 juli 2009 heeft DNB ingestemd met het herstelplan. Het fonds heeft in 2009 conform de wettelijke bepalingen DNB geïnformeerd over reglementswijzigingen en de aanpassing van de Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). Het fonds heeft DNB verzocht om in te stemmen met de benoeming van twee nieuwe bestuursleden. DNB heeft, na toetsing van de deskundigheid en betrouwbaarheid van deze bestuursleden, ingestemd met de benoemingen.

2.5 Toezichthouder AFM en DNB

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

AFM houdt toezicht op het gedrag van pensioenfondsen. AFM controleert of pensioenfondsen zich aan de wetten en regels houden die gaan over de informatie die het fonds volgens de wet aan deelnemers moet geven en over de zorgplicht die het fonds heeft voor deelnemers die met beleggingen individueel pensioen opbouwen. Het tweede aspect is voor het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf niet van toepassing. De verplichte communicatie toetst AFM aan de hand van het hierboven beschreven self assessment.

3 Financieel beleid

3.1 Inleiding

Doelstelling van het fonds is het verlenen van pensioenen aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden met inachtneming van de statuten en reglementen. Het is dus belangrijk dat het fonds voldoende geld in kas heeft, zodat er altijd genoeg middelen zijn om toekomstige uitkeringen te kunnen betalen. Het bestuur gebruikt hiervoor de beleidsinstrumenten premiebeleid, toeslagenbeleid, beleggingsbeleid en de pensioenregeling.

In dit hoofdstuk komen de eerste drie instrumenten aan de orde. Na het premie- en toeslagenbeleid geeft het bestuur inzicht in de voorzieningen en reserves. Na de actuariële analyse volgt een uitleg over het beleggingsbeleid. De pensioenregeling komt aan bod in hoofdstuk 4.

3.2 Premie

De premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen bedroeg in 2009 6,2% van de pensioengrondslag. Hiervan kan de werkgever maximaal 3,1% op het loon van de werknemer inhouden. Bij de pensioengrondslag gaat het fonds uit van het loon in de zin van de Wet financiering sociale verzekeringen (Wfsv). De maximumgrens waarover premie wordt geheven bedroeg in 2009 € 47.802.

Het bestuur toetst of de premie-inkomsten voldoende zijn om de pensioenregeling uit te voeren. Indien de premie in de toekomst onvoldoende blijkt te zijn, zal het bestuur in overleg gaan met de sociale partners om of de pensioenregeling of de premieruimte aan te passen.

3.3 Toeslag

In 2009 heeft het bestuur besloten geen toeslagen te verlenen over dit jaar. Door de financiële crisis is de dekkinggraad onder de vereiste dekkinggraad gedaald.

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre het de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogt door het verlenen van een toeslag. Dit is alleen mogelijk voor zover de

beschikbare financiële middelen van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Daarnaast moet het bestuur rekening houden met de strikte eisen die het Financieel Toetsingskader (FTK), onderdeel van de Pensioenwet, aan de dekkinggraad van het fonds stelt. Het besluit van het bestuur vindt mede plaats op basis van een schriftelijk advies van de actuaaris.

Toeslagen zijn altijd voorwaardelijk. Het bestuur hanteert de volgende staffel als leidraad voor toeslagverlening:

- bij een dekkinggraad onder de door het FTK vereiste dekkinggraad: geen toeslag;
- bij een dekkinggraad boven de door het FTK vereiste dekkinggraad: volledige toeslag.

Het toeslagenbeleid van het fonds voorziet niet in onvoorwaardelijke inhaalindexatie.

Het bestuur streeft naar jaarlijkse verlening van een toeslag die maximaal gelijk is aan de stijging van het indexcijfer loonontwikkeling zoals het CBS dit hanteert. De jaarlijkse toeslag wordt in beginsel verleend per 1 oktober. Het CBS gaat uit van het indexcijfer van de regelingslonen van volwassen werknemers in particuliere bedrijven, inclusief bijzondere uitkeringen, over de periode van december tot december voorafgaand aan 1 oktober. Per 1 oktober 2008 heeft het fonds de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen niet verhoogd. In de voorgaande twee jaren heeft het fonds de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen wel kunnen verhogen met respectievelijk 1,7% per 1 oktober 2007 en 0,8% per 1 oktober 2006.

Het fonds financiert de toeslagen uit overrendementen. Het fonds houdt geen bestemmingsreserve aan voor toeslagen en berekent geen premie voor de vorming van een dergelijke reserve.

3.4 Pensioenvermogen en voorzieningen

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar.

Bedragen x € 1.000	Pensioenvermogen	Technische voorzieningen	Dekkingsgraad
Stand per 1 januari 2009	282.225	310.377	91%
Beleggingsresultaten	34.268	7.838	
Premiebijdragen	22.328	20.035	
Uitkeringen	-2.947	-2.946	
Wijziging marktrente		-40.987	
Wijziging actuariële uitgangspunten		12.149	
Overige	-2.128	-3.628	
Stand per 31 december 2009	333.746	302.838	110%

Het saldo van baten en lasten over de afgelopen jaren kan als volgt worden geanalyseerd:

Bedragen x € 1.000	2009	2008	2007	2006	2005
Premieresultaat	-304	5.692	3.239	2.759	3.796
Interestresultaat	67.417	-140.911	22.074	17.300	4.588
Overig resultaat	-8.053	-1.927	-4.499	-246	-847
	59.060	-137.146	20.814	19.813	7.537

De vergelijkende cijfers tot en met 2006 zijn niet gecorrigeerd voor het effect van de per 1 januari 2007 doorgevoerde stelselwijziging FTK.

De dekkingsgraad wordt bepaald door de som van de technische voorzieningen, het stichtingskapitaal en de reserves te delen door de technische voorzieningen.

De dekkingsgraad ultimo jaar (op basis van de jaarrekening) heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

	2009	2008	2007	2006	2005
Dekkingsgraad ultimo	110%	91%	156%	140%	131%
Gemiddelde interest van verplichtingen	4%	3,5%	5,0%	4,0%	3,7%

De vermelde dekkingsgraden zijn voor 2005 en 2006 vastgesteld op basis van de Actuariële Principes Pensioenfondsen. Vanaf 2007 zijn de dekkingsgraden vastgesteld op basis van het Financiële Toetsingskader. Het fonds bevindt zich ultimo 2009 in een situatie van reserve-tekort aangezien de dekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad van 129%.

3.5 Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000	2009 EUR	2008 EUR
Premieresultaat		
Premiebijdragen gecorrigeerd voor premievrijstelling	22.328	16.781
Pensioenopbouw	-20.035	-8.918
Onttrekking uit technische voorziening voor pensioenuitvoeringskosten	-332	-115
Pensioenuitvoeringskosten	-2.265	-2.056
	-304	5.692
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	34.268	-31.552
Rentetoevoeging technische voorziening	-7.838	-8.944
Wijziging markttrente	40.987	-100.415
	67.417	-140.911
Overig resultaat		
Resultaat op waardeoverdrachten (saldo overdracht van rechten)	166	21
Resultaat op kanssystemen (overige wijzigingen)	3.570	-970
Resultaat op uitkeringen	-1	-34
Indexering en overige toeslagen	-4	13
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	-12.149	-
Overige baten	132	182
Overige lasten	233	-1.139
	-8.053	-1.927
Totaal saldo van baten en lasten	59.060	-137.146

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

De solvabiliteit van het pensioenfonds is niet toereikend. Er is sprake van een reservetekort. Dit jaar is er geen sprake meer van een dekkingstekort. Voor de berekening van het vereiste eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model DNB.

Oordeel van de certificerende actuaire over de vermogenspositie

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel bezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereiste eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereiste eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort. Met inachtneming van het voorafgaande heeft de waarmederkend actuaire zich ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132. De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakingpensioenfonds voor het Kappersbedrijf is naar de mening van de waarmederkend actuaire niet voldoende, vanwege het reservetekort.

3.6 Beleggingen

3.6.1 Terugblik economie en financiële markten

2009: Het jaar van herstel

Nadat de financiële wereld in 2008 op haar grondvesten schudde, werd 2009 het jaar van herstel. In eerste instantie werd de trend uit 2008 doorgezet. Aanhoudende problemen in de financiële sector en de vrije val waarin de wereldwijde economische groei was geraakt, bleven het beeld op de financiële markten bepalen. Zakelijke waarden zoals aandelen, beursgenoteerd onroerend goed en grondstoffen, leverden in de eerste maanden van 2009 wederom vele procenten aan waarde in. Het herstel dat inzetten na het 1e kwartaal werd voornamelijk gedreven door het ruime monetaire beleid, noodkredieten aan banken en ondersteunende maatregelen die overheden namen. Ook onconventionele maatregelen zoals het opkopen van effecten om het financiële systeem aan de gang te houden werden niet geschuwd. Uiteindelijk bleken de maatregelen voldoende om herstel in de markten te bewerkstelligen en nam het risico op een systeemcrisis af.

Als gevolg van de overheidsstimulansen, garantstellingen voor banken, nationalisaties en cyclische terugval, zijn de overheidsstekorten fors gestegen. In de eerste maanden van het jaar leidde de vlucht naar veilige staatsobligaties nog tot een forse daling van de kapitaalmarktrente. Maar als gevolg van de behoorlijke verslechtering van de overheidsfinanciën, kan de kredietwaardigheid van het betreffende land in het geding komen. Dit bleek toen eind 2009 het emiraat Dubai in de problemen kwam en gered moest worden door Abu Dhabi. In Europa werd de kredietwaardigheid van Griekenland verlaagd door kredietbeoordelingsinstanties. Als gevolg van deze ontwikkelingen steeg de kapitaalmarktrente eind 2009.

3.6.2 Gevoerd beleid

Na de waardedaling in 2008 is de beleggingsportefeuille gedurende 2009 stapsgewijs aangepast richting de bestaande normverdeling. Reden was dat daardoor het herstellvermogen niet onnodig zou worden beperkt. Eind 2009 is besloten om de normverdeling geleidelijk aan te passen richting de gewenste lange termijn strategische verdeling. Mede daardoor liet de vermogensbeheerportefeuille over geheel 2009 een sterke waardeinstijging zien. Het prudente beheer en de juiste keuzes van de vermogensbeheerder wisten nog een extra 1,55% aan de waardeinstijging toe te voegen.

Portefeuillewaarde

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in onderstaande tabel:

Bedragen x €1.000.000			2009		2008	
	Bedrag	Percentage	Normportefeuille	Bedrag	Percentage	
Aandelen	81,9	24,9%	23,7%	49,4	17,7%	
Vastrentende waarden	201,1	61,1%	60,3%	184,0	66,0%	
Alternatieve beleggingen	4,1	1,3%	1,0%	7,0	2,5%	
Direct vastgoed	22,1	6,7%	10,8%	26,3	9,4%	
Indirect vastgoed	16,6	5,1%	3,2%	10,9	3,9%	
Liquide middelen	3,1	0,9%	1,0%	1,4	0,5%	
Totaal	328,9	100%	100%	279,0	100%	

Rendementen

Onderstaande tabel geeft de performance weer uitgesplitst naar de verschillende categorieën waarin voor het pensioenfonds wordt belegd.

	2009 Portefeuille	2009 Benchmark
Aandelen	28,5%	27,2%
Vastrentende waarden	7,5%	6,5%
Alternatieve beleggingen	4,4%	1,76%
Direct vastgoed	-0,7%	-0,2%
Indirect vastgoed	41,49%	36,2%
Liquide middelen	-0,2%	0,7%
Totaal	12,1%	10,6%

Aansluiting met de jaarrekening

De vermogensverdeling in de tabel onder portefeuillewaarde zoals bovenstaand weergegeven wijkt af van de cijfers die u verderop in de jaarrekening zult aantreffen. De indeling van vermogenscategorieën volgens jaarverslagleggingsrecht (RJ 610) is namelijk anders dan de indeling die vermogensbeheer gebruikt binnen de beleggingsmandaten. Op totaalniveau is het gerapporteerde vermogen gelijk.

Tactische Asset Allocatie

De beleggingsportefeuille omvatte aan het begin van het jaar een beperkte overweging op aandelen ten koste van vastrentende waarden. Echter, door de aanhoudende problemen in de financiële sector en de aanhoudende 'deleveraging' druk (onder andere gedwongen verkopen), werd besloten de overweging in aandelen terug te draaien en een neutrale positie in te nemen medio januari. Nadat de aandelenmarkten waren gestabiliseerd, werd besloten om wederom aandelen te overwegen ten opzichte van vastrentende waarden.

Deze overweging in aandelen is gedurende het derde en vierde kwartaal opgebouwd en tot het einde van het jaar gehandhaafd. Per saldo heeft het TAA beleid een positieve bijdrage geleverd aan het totaalresultaat.

Vastrentende waarden

De markt voor vastrentende waarden kenmerkte zich in 2009 door een ongekende volatiliteit. Tot het einde van het eerste kwartaal werden risicovolle beleggingen verkocht. Beleggers vluchtten massaal in staatsobligaties met een voorkeur voor Duitse staatsobligaties. Door betere economische vooruitzichten vanaf maart draaide dit en werden beleggingen in staatsobligaties verruild voor bedrijfsleningen. Deze verschuiving heeft ook in de portefeuille plaatsgevonden, waardoor vanaf het eerste kwartaal de beleggingsportefeuille heeft geprofiteerd van het ongekende resultaat van deze bedrijfsleningen. De portefeuille sloot het jaar af met een positief rendement, dat hoger was dan het benchmarkrendement. Alle sectoren droegen hieraan bij, maar de financiële sector het meeste.

Aandelen

De aandelenmarkten zetten in het eerste kwartaal de negatieve trend van 2008 door en leverden nog eens 20% in. Begin 2009 bestond nog het beeld dat de wereldeconomie zich in een recessie bevond. Zowel consumenten als ondernemingen waren terughoudend in hun bestedingen en dit resulteerde in een sterke daling van vooral industriële orders. Hierdoor daalden ook de winstverwachtingen van ondernemingen. Daarnaast hielden de problemen in de financiële sector aan. Na het eerste kwartaal trokken de aandelenmarkten echter aan waardoor geheel 2009 werd afgesloten met een stevige winst.

Kwalitatief sterke bedrijven met goede balansen en hoge marges wisten de beste rendementen te halen in 2009. Doordat de beleggingsportefeuille vooral op deze bedrijven was gericht lieten zowel de Europese als de Amerikaanse aandelenportefeuille een

sterke performance zien van 28,5%. Door de beleidskeuzes en de aandelselectie heeft de vermogensbeheerder een beter resultaat gehaald dan de benchmark welke een resultaat haalde van 27,2%.

Alternatieve categorieën

De categorie bestaat uit een Rabo Vastgoed lening. Waarde fluctuaties heeft deze belegging niet gekend. Wel heeft het pensioenfonds uit deze beleggingen rente ontvangen.

Vastgoed

2009 was voor vastgoed een moeilijk jaar. Investeringsvolumes liepen terug en er was vooral in het begin van 2009 nauwelijks beweging in de markt. In de tweede helft van 2009 kende de markt een lichte opleving, maar van een echt herstel was nog geen sprake. Ten opzichte van 2008 zijn de aanvangsrendementen licht opgelopen. In deze rendementsontwikkeling is wat betreft sterkte een verschil waarneembaar tussen eersteklas vastgoed en overig vastgoed.

Voorop de markt van gebruikers van kantoren en bedrijfsruimte is de leegstand tijdens 2009 opgelopen en is het verschil tussen eerste klas vastgoed en vastgoed op secundaire locaties gegroeid. De verruiming van de markt en het efficiënter gebruik maken van de bestaande gehuurde ruimte hebben er namelijk toe geleid dat de opnames in beide segmenten verder teruglopen. Kenmerkend in 2009 is de verminderde bereidheid van vastgoedgebruikers, door de onzekerheid van het economisch herstel, om te verhuizen en het dientengevolge groter aantal huurcontractverlengingen ten opzichte van 2008.

De markthuren zijn over het algemeen in alle sectoren gedaald en de concurrentie tussen locaties is verder toegenomen: op de goede zogenaamde A-locaties zijn de markthuren minder gedaald, op de mindere B- en C-locaties is de daling van markthuren veel groter geweest. Hierbij hebben winkels tot nu toe het minst te lijden gehad van de recessie. Door de blijvende vraag van vooral financieel sterke filiaalbedrijven bleven de huurprijzen voor winkels op A1-locaties stabiel. Resultante van de oplopende verschillen tussen de A-locaties en B- en C-locaties is dat vastgoed weer gewaardeerd wordt op de specifieke kenmerken van het object, de locatie en huurder.

De sectorwegingen van de directe vastgoed portefeuille bedroegen 68,8% woningen (inclusief de deelneming in de Utrechtse Fondsen CV) en 31,2% winkels. Dit is gebaseerd op het gemiddelde van de

wegingen van 1 januari 2009 en 31 december 2009.

Ter vergelijking: de weging van de benchmark was 47,7% woningen, 25,9% winkels, 20,3% kantoren, 2,6% bedrijfsruimten en 'overig' 3,4%. Daarmee was de portefeuille overwogen naar de woningsector. Doordat de objecten in de woningsector van het fonds een iets beter resultaat hebben laten zien dan benchmark, had dit een positief effect op het rendement. De goede resultaten van de winkelobjecten in de portefeuille droegen daar nog eens extra aan bij. Per saldo rendeert de portefeuille beter dan de benchmark.

Indirect vastgoed

Het jaar 2009 stond voor beursgenoteerd indirect onroerend goed ook in het teken van herstel. In het begin van 2009 daalden de koersen, waardoor tal van onroerend goed ondernemingen genoodzaakt waren om de balans te versterken en nieuwe aandelen uit te geven. Dit was het begin van het herstel. Uiteindelijk liet de indirect onroerend goed markt een sterk positief rendement zien, de portefeuille heeft hier van weten te profiteren door een juiste aandelenselectie en presteerde beter dan de benchmark.

3.6.3 Verantwoord beleggen

Uitgangspunten

Sinds 2008 geeft het pensioenfonds invulling aan een verantwoord beleggen beleid. Als uitgangspunt hanteert het fonds de principes van de Global Compact van de Verenigde Naties. Deze tien principes zijn gerelateerd aan de mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti corruptie en vinden hun oorsprong in internationaal breed geaccepteerde verdragen zoals de Universele Verklaring inzake de Rechten van de Mens en de conventies van de International Labour Organisation.

Het verantwoord beleggen beleid bestaat uit de volgende onderdelen en wordt uitgevoerd door Syntrus Achmea Vermogensbeheer:

- Uitsluiten van controversiële wapens
- Engagement, aangaan van dialoog met ondernemingen
- Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Uitsluiting

Het fonds kiest er voor om niet langer te beleggen in ondernemingen die kernwapens, chemische wapens, biologische wapens, anti persoonsmijnen of clusterbommen produceren. In 2009 zijn de aandelenportefeuilles die door Syntrus Achmea worden beheerd hiermee in overeenstemming gebracht.

Engagement

Het doel van engagement is om ondernemingen waarin het fonds belegt, aan te sporen tot beter gedrag en om aandeelhouderswaarde te creëren. Aan de hand van thema's gaat het fonds de dialoog aan met ondernemingen. In 2009 stonden twee thema's centraal. Het eerste thema betrof de impact van water op de dranken- en voedselindustrie. Het tweede thema onderzoek betrof Global Compact schendingen op het gebied van mensenrechten en arbeidsnormen. Ondernemingen die slecht scoren op deze thema's worden aangespoord om hun gedrag te verbeteren.

In het halfjaarverslag Verantwoord Beleggen staan de namen van ondernemingen vermeld waarmee engagement trajecten zijn opgezet. Dit verslag kunt u vinden op de website van het fonds.

Corporate governance

Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen vormt een onderdeel van het verantwoord beleggen beleid. Een verslag van de corporate governance activiteiten treft u aan in dit jaarverslag.

Rapportage

Het pensioenfonds rapporteert elk half jaar op haar website over het gevoerde verantwoord beleggen beleid. Tevens heeft het fonds een aantal documenten op de website geplaatst zoals het verantwoord beleggen beleid, uitsluitingsbeleid en stembeleid.

3.6.4 Corporate governance

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Het fonds is een wereldwijde aandelenbelegger en heeft er voor gekozen het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen over te dragen aan Syntrus Achmea Vermogensbeheer. Op deze wijze is het fonds in staat wereldwijd te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven waarin wordt belegd. Syntrus Achmea maakt bij het uitoefenen van het stemrecht gebruik van de stemanalyses en stemadviezen van het bureau Riskmetrics Institutional Shareholders Services (Riskmetrics ISS). Riskmetrics ISS houdt rekening met de internationale geaccepteerde corporate governance codes zoals die van de OECD en International Corporate Governance Netwerk (ICGN). Daarnaast houdt Riskmetrics ISS voor iedere afzonderlijke markt rekening met de lokale wet- en regelgeving en corporate governance codes.

Verantwoording stemactiviteiten

Het pensioenfonds stemde in 2009 op 479 aandeelhoudersvergaderingen, waarbij 5590 agendapunten de revue passeerden. In 2009 werd in ongeveer 11% van alle agendapunten tegen het management gestemd. Het ging hier vooral om de benoeming van bestuurders van ondernemingen (niet onafhankelijk waar dit wel geëist of gewenst is) en beloningstructuren (excessief, onvoldoende toegelicht of niet transparant genoeg). Het pensioenfonds publiceert op haar website hoe zij heeft gestemd per aandeelhoudersvergadering. Tevens plaatst het pensioenfonds elk kwartaal een verslag op de website met vermelding van stemactiviteiten en actuele ontwikkelingen op het gebied van corporate governance.

Class actions

Tegen Koninklijke Olie/Shell lopen verschillende juridische procedures. In Amerika loopt een class action, echter het fonds heeft er voor gekozen om uit de class action te stappen en onder aanvoering van ABP een eigen procedure te starten. Inmiddels heeft deze procedure geleid tot een schikkingsovereenkomst. In november 2008 vond een hoorzitting plaats voor het Gerechtshof van Amsterdam. Eind mei 2009 verklaarde het Hof de schikkingsovereenkomst algemeen verbindend. Dit betekent dat het pensioenfonds de zogenoemde claimformulieren kan gaan indienen om voor betaling in aanmerking te komen. De verwachting is dat de uitkeringen in 2011 zullen plaatsvinden.

3.6.5 Vooruitzichten

De verwachting voor de wereldwijde economische groei in 2010 is positief. Er wordt ongeveer 4% wereldwijde economische groei verwacht vooral gedreven door voorraadherstel. De hoogste groeicijfers zullen, net als in 2009, in de opkomende markten te vinden zijn. Vooral de verwachtingen voor China en India zijn positief. China laat weer hoge groeicijfers noteren mede door de grote overheidsstimulansen. De 4% wereldwijde economische groei is lager dan voor de crisis vooral door de achterblijvende groei in Westerse landen. In de opkomende markten lijkt daarnaast ook een herverdeling van groei plaats te vinden. Deze verschuift langzaam van een exportgedreven naar een meer binnenlandse vraag gedreven groei. Tevens wordt het belang van deze economieën op het wereldtoneel steeds groter. Zo worden bijvoorbeeld nu in China meer auto's op jaarbasis verkocht dan in de Verenigde Staten.

In de Westerse wereld wordt een beperkt economisch herstel verwacht. Gemiddeld genomen is het herstel na een financiële crisis gematigd ondanks dat de eerste opleving vrij krachtig is. Historisch gezien is dit een normaal beeld. Daarnaast zal het herstelproces volatiel en instabiel zijn. Per saldo hebben de huishoudens in vooral de Angelsaksische landen nog hoge schulden welke een solide herstel van de bestedingen belemmert de komende jaren. Huishoudens willen niet meer schuld aangaan. Daarnaast zijn banken nog zeer terughoudend met het uitlenen van geld aangezien er nog afschrijvingen aan zitten te komen. Dit is vooral bepalend voor Europa waar bedrijven sterker leunen op de financiële sector voor financiering in plaats van de bedrijfsobligatiemarkt. Naar verwachting zal de invloed van banken afnemen en zullen bedrijven een groter beroep op de kapitaalmarkt gaan doen.

Op korte termijn zal de inflatie naar verwachting laag blijven. Er is momenteel sprake van een enorme overcapaciteit en door de hoge werkloosheid is looninflatie geen bedreiging. Desondanks verwacht een aantal analisten een fors hogere inflatie op de middellange termijn.

Voor de middellange termijn zal veel afhangen van het beleid van centrale banken en overheden. Hier lijkt de weg van de minste weerstand overstimulering te zijn met mogelijk inflatoire effecten tot gevolg. Dit risico lijkt wel groter in de Verenigde Staten dan in Europa. De Federal Reserve (Fed) zal er alles aan doen om een schuld/deflatie spiraal te voorkomen terwijl de Europese Centrale Bank (ECB) veel meer gericht is op het bestrijden van inflatie. De maatregelen welke centrale banken hebben genomen zijn ongekend. Zo is de liquiditeitscreatie door centrale banken enorm geweest. Uiteindelijk zorgden de maatregelen voor stabilisatie op de financiële markten. Op enig moment dient hier echter een eind aan gemaakt te worden om de inflatieverwachtingen in toom te houden. Dit is het cruciale thema in 2010.

Zo zijn er diverse programma's, zoals het opkopen van effecten en het verstrekken van noodleningen. Deze maatregelen worden al langzaam maar zeker teruggedraaid of stilgezet. Zo lopen een aantal liquiditeitsverschaffende programma's aan banken af en deze worden niet verlengd. Daarnaast hebben centrale banken aangekondigd voor een bepaald bedrag aan effecten op te kopen. Deze zijn voor een groot gedeelte voltooid. Uiteindelijk is de verwachting dat centrale banken eerder te voorzichtig zijn dan te agressief met verkrappen.

Diverse overheden zullen fors moeten bezuinigen en de vraag is of dit politiek haalbaar is. Uiteindelijk zullen de financiële markten de overheden dwingen orde op zaken te stellen. Er zal een hogere vergoeding geëist worden op de staatsobligaties en/of het vertrouwen in de betreffende valuta gaat verloren. Eind 2009 werd de kredietwaardigheid van Griekenland verlaagd. Hierdoor liep de effectieve rente op Griekse staatsobligaties fors op. De vraag is hoe de Europese Unie met dergelijke probleemlanden om zal gaan. Officieel mogen de andere lidstaten een probleemland niet te hulp schieten. In de praktijk zal er echter alles aan gedaan worden om een werkbare oplossing te vinden. Per saldo is de oplopende overheidsschuld onhoudbaar in sommige landen.

Pensioenfondsen beleggen doorgaans veel in staatsobligaties. Een belangrijk deel van de beschikbare middelen zal de komende jaren nog steeds richting de kernlanden (Nederland, Duitsland, Frankrijk) stromen. De huidige ontwikkeling op het gebied van staatsobligaties doet vooral denken aan de jaren tachtig en negentig, vóór de introductie van de Euro. Beleggers zijn zich bewust geworden van de onderlinge economische verschillen en de structurele problemen van een aantal landen. Vooralsnog zitten de grootste risico's in Oost Europa, de zuidelijke Europese landen, Ierland en het Verenigd Koninkrijk. Ook in de Verenigde Staten en Japan begint de situatie nijpend te worden. Beleggers willen deze risico's vertaald zien in de renteopslag.

3.6.6 Z-score en performancetoets

Op 24 april 1998 is de 'Vrijstellingsregeling Wet Bedrijfspensioenfondsen' officieel in werking getreden. Deze regeling is uitgevaardigd door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en heeft als belangrijkste doel ondernemingen vrijstelling te verlenen van de verplichtstelling van deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds indien de beleggingsperformance van het fonds ontoereikend is. Op basis van artikel 5 lid 1a Vrijstellingsregeling moet vrijstelling worden verleend als uit de performancetoets blijkt dat het feitelijk behaalde beleggingsrendement van het bedrijfspensioenfonds in negatieve zin afwijkt van het rendement van de door het fonds vastgestelde normportefeuille. Volgens de vrijstellingsregeling zal de performancetoets worden toegepast over de periode 2005 tot en met 2009. Indien de uitkomst van de performancetoets lager valt dan 0, kan een deelnemer vanaf 1 januari 2010 een verzoek indienen tot vrijstelling van deelname. Over 2009 is een Z-score behaald van 1,09. De performancetoets

over de periode 2005 tot en met december 2009 bedraagt -0,16. Gedurende het jaar is er sprake geweest van een zwevende benchmark (floating benchmark). De benchmarkgewichten zweven als gevolg van benchmarkrendementen die weer het gevolg zijn van de marktbeving.

3.7 Risicoparagraaf

Het Financieel Toetsingskader (FTK) voor pensioenfondsen is een onderdeel van de Pensioenwet. De regelgeving van het FTK werkt de economische risico's voor pensioenfondsen verbonden aan onder meer aandelen, valuta's en rente uit. Het vertaalt deze naar vereiste reserveposities en dekkingsgraden. Hiermee worden pensioenfondsen gedwongen te overwegen welk totaal risiconiveau ze kunnen of willen accepteren. Het pensioenfonds zet, binnen de kaders van het geformuleerde risicobeleid, in op maximalisatie van het rendement op het vermogen. Bij de analyses en afwegingen wordt het pensioenfonds geadviseerd door Syntus Achmea.

Actuariële risico's

Door toepassing van de prognosetafels AG 2005-2050 met adequate correcties voor ervaringssterfte en een opslag van 4% gebaseerd op de recente prognoses van CBS, wordt gereserveerd voor een in de toekomst verwachte verbetering van de overlevingskansen (langleven risico). Overige relevante actuariële risico's waar rekening mee wordt gehouden zijn het overlijdensrisico (kortleven risico) en het arbeidsongeschiktheidsrisico.

Renterisico

Renterisico is het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van het pensioenfonds negatief beïnvloedt. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de looptijd van de beleggingen meer overeenkomt met de looptijd van de verplichtingen

Inflatierisico

Inflatierisico is het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast in termen van koopkracht. Het inflatierisico kan worden verkleind door meer inflatiegevoelige beleggingen in de portefeuille op te nemen. Keerzijde daarvan is dat zulke inflatiegevoelige beleggingen de kans kunnen vergroten dat het fonds niet aan haar nominale pensioenverplichtingen kan voldoen.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat wisselkoersschommelingen de waarde van een belegging beïnvloeden. Dit risico is voor het fonds beperkt, aangezien het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille bestaat uit in euro's genoteerde waarden.

Aandelen- en onroerend goed risico

Dit is voornamelijk het koersrisico van beleggingen in de verschillende onroerend goed- en aandelenmarkten. Door dit risico te lopen wordt op de lange termijn naar verwachting een extra rendement gehaald dat het fonds gebruikt om aan haar doelstellingen te voldoen. Dit risico wordt beheerst doordat in de uitvoering wordt gezorgd voor een goede selectie van aandelen en spreiding over regio's en sectoren. Met het risico dat uiteindelijk overblijft wordt rekening gehouden in de ALM-studie.

Tegenpartij-/kredietrisico

Het risico dat de tegenpartij niet (meer) aan zijn verplichtingen kan voldoen, bijvoorbeeld door liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen. Om dit risico te beheersen worden de tegenpartijen nauwgezet geselecteerd. Daarnaast worden transacties over meerdere aanbieders gespreid en wordt in sommige gevallen onderpand geëist.

Liquiditeitsrisico

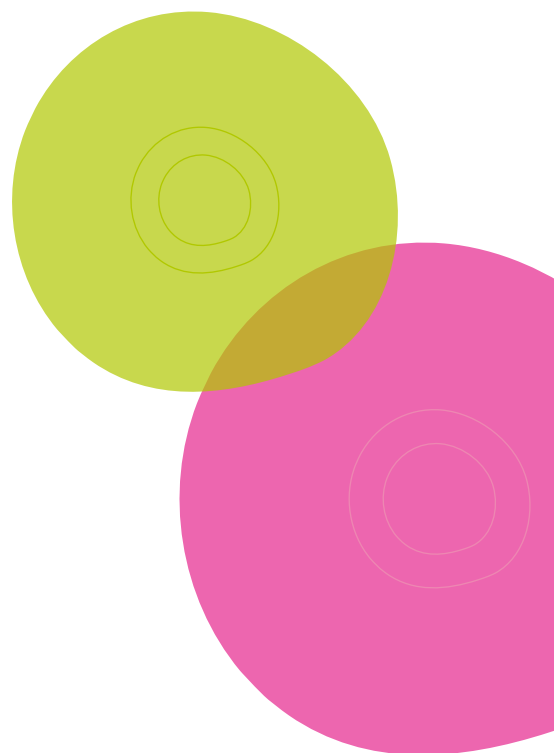
Het risico dat een belegging niet tijdig tegen een redelijke prijs kan worden geliquideerd. Ook dit risico wordt beheerst doordat de vermogensbeheerder de beleggingsportefeuille op zo een manier opzet dat het naar verwachting aan de liquiditeitsbehoefte van het fonds kan voldoen. Daarom is bijvoorbeeld een groot deel van de portefeuille belegd in effecten die worden verhandeld op openbare, gereguleerde markten. Ook zijn eisen gesteld aan de minimale marktkapitalisatie van effecten.

Concentratierisico's

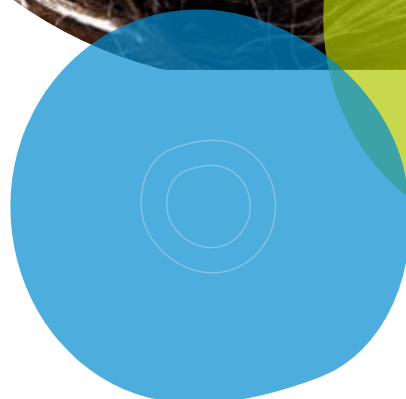
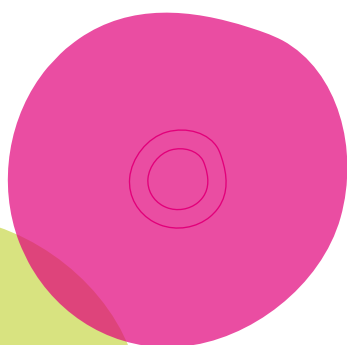
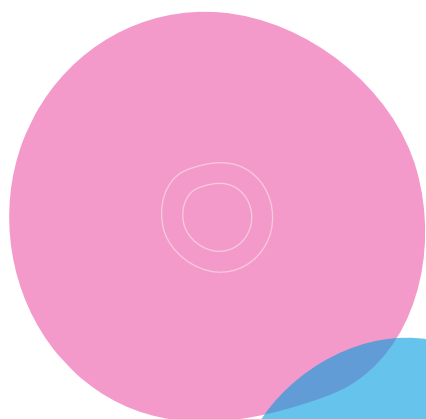
Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen of aandelen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen.

Operationele risico's

Het fonds beheerst operationele risico's zoveel mogelijk door eisen te stellen aan haar dienstverleners. Daarbij kan worden gedacht aan regels voor procuratie, functiescheiding, 'chinese walls'.

4 Pensioenregeling

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de pensioenregeling van het fonds. Daarnaast komen de wijzigingen in statuten en reglementen die in 2009 zijn doorgevoerd aan de orde.

4.2 De kenmerken van de pensioenregeling

Pensioensysteem

Het pensioensysteem is een middelloonregeling.

Toetredingsleeftijd

Een werknemer die in dienst is bij een werkgever die is aangesloten bij het pensioenfonds, neemt verplicht deel aan de pensioenregeling. De deelname gaat in op de eerste dag van de maand waarin de werknemer 21 jaar wordt.

Pensioenrichtleeftijd

De pensioenrichtleeftijd is 65 jaar.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is het gemaximeerde loon in de zin van hoofdstuk 3 van de Wet financiering sociale verzekeringen (2009: €47.802), met uitzondering van:

- uitkeringen en verstrekkingen ingevolge de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen of de Werkloosheidswet en hierop door de werkgever verstrekte aanvullingen;
- het genot van een door de werkgever ter beschikking gestelde auto;
- het loon dat betrekking heeft op de periode vanaf de eerste dag van de maand waarin de 65-jarige leeftijd wordt bereikt.

Opbouwpercentage ouderdomspensioen

Elk jaar wordt 0,85% van de pensioengrondslag opgebouwd aan ouderdomspensioen.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen bedraagt 70% van het te behalen ouderdomspensioen.

Wezenpensioen

Het halfwezenpensioen bedraagt 20% van het te behalen partnerpensioen en wordt uitgekeerd tot 18 jaar of tot 27 jaar voor studerende kinderen. Als beide ouders zijn overleden, wordt het wezenpensioen verdubbeld.

Premie

De premie bedraagt 6,2% van de pensioengrondslag.

Toeslagenbeleid

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogd worden door het verlenen van een toeslag. Toeslagen zijn altijd voorwaardelijk.

Premievrijstelling

Als een deelnemer een WIA- of WAO-uitkering ontvangt, voorziet het reglement in een premievrije opbouw. Voor de voortzetting van de pensioenopbouw is over dit inkomensgedeelte geen bijdrage verschuldigd.

4.3 Wijzigingen reglementen

Pensioenreglement

Het pensioenreglement werd per 1 januari 2009 op een aantal punten gewijzigd:

- de afkoop- en uitruilfactoren zijn voor 2009 vastgesteld;
- de wettelijke verplichte teksten inzake het toeslagenbeleid zijn opgenomen.

Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement werd per 1 januari 2009 op een aantal punten gewijzigd:

- op verzoek van de Ombudsman Pensioenen is de bepaling dat een werkgever klachten aan de ombudsman kan richten, verwijderd, de Ombudsman behandelt uitsluitend klachten van deelnemers en gepensioneerden;
- er wordt expliciet benoemd dat er geen reserve wordt gevormd voor toekomstige toeslagen.

Reglement van de deelnemersraad

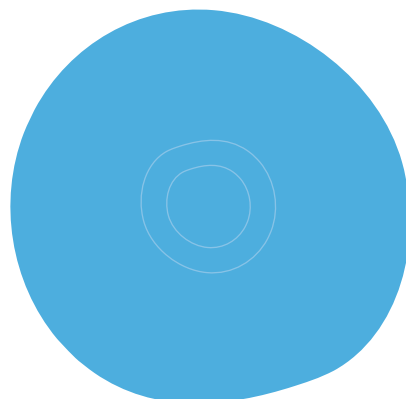
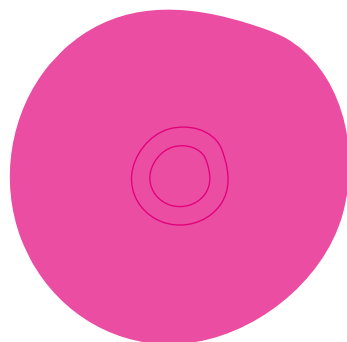
Het reglement van de deelnemersraad werd per 1 januari 2009 op een aantal punten gewijzigd:

- de deelnemersraad bestaat uit drie leden;
- de zitting in de deelnemersraad eindigt niet automatisch als het deelnemerschap van het betreffende lid wordt beëindigd.

Reglement van het verantwoordingsorgaan

Het reglement van het verantwoordingsorgaan werd per 1 januari 2009 op een aantal punten gewijzigd:

- het verantwoordingsorgaan bestaat uit drie leden;
- de zitting in het verantwoordingsorgaan eindigt niet automatisch als het deelnemerschap van het betreffende lid wordt beëindigd.

5 Visitatiecommissie

Hieronder vindt u het verslag opgesteld door de visitatiecommissie.

5.1 Bevindingen

Visitatieprocedure

De visitatie van het pensioenfonds door Stichting Het Vak-VC is verlopen volgens een vaste procedure. Daarbij heeft na benoeming van de visitatiecommissie door het bestuur, eerst een documentenonderzoek plaatsgevonden op basis van:

- a. de notulen van de vergaderingen van het bestuur, de beleggingsadviescommissie, de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan over de laatste drie jaar voorafgaand aan de visitatie;
- b. de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN);
- c. het jaarverslag van het pensioenfonds;
- d. het accountantsverslag;
- e. het actuariële rapport;
- f. het rooster van aftreden;
- g. de statuten van het pensioenfonds;
- h. het reglement van de beleggingscommissie;
- i. het reglement van de deelnemersraad;
- j. het reglement van het verantwoordingsorgaan;
- k. het reglement van het intern toezicht;
- l. het pensioenreglement;
- m. het uitvoeringsreglement;
- n. de klachten- en geschillenprocedure;
- o. de gedragscode;
- p. het deskundigheidsplan;
- q. de procedure periodieke zelfevaluatie bestuur;
- r. de verklaring governance, dan wel het transparantiedocument;
- s. de dienstverleningsovereenkomst, waaronder beleggingsmandaten;
- t. het beleggingsbeleidsplan;
- u. de rapportages van de uitvoeringsorganisatie en van de vermogensbeheerder;
- v. de ALM-studie, 3 september 2007 en de continuïteitsanalyse, najaar 2008;
- w. het communicatiebeleidsplan;
- x. het communicatiejaarplan 2009;
- y. correspondentie van en met de toezichthouders (AFM en DNB).

In aanvulling op het documentenonderzoek heeft de visitatiecommissie op locatie bij het pensioenfonds gesprekken gevoerd met

het bestuur van het pensioenfonds, een delegatie van de deelnemersraad en een delegatie van het verantwoordingsorgaan. De visitatiecommissie heeft op basis van het documentenonderzoek en de gevoerde gesprekken een bespreekversie van het visitatierapport uitgebracht die is besproken met het bestuur op 26 maart 2010. Hierna is de definitieve versie van het rapport opgesteld waarin de uitkomsten van de nabespreking zijn meegenomen.

Datum visitatie:

21 en 28 januari 2010

Algemeen oordeel

De indruk van de visitatiecommissie is dat het bestuur in de afgelopen paar jaar een behoorlijke inhaalslag heeft gemaakt bij de uitvoering van haar bestuurlijke werkzaamheden. Het bestuur voelt zich wel degelijk verantwoordelijk. Zo is de aansturing van Syntrus Achmea verbeterd en wordt er werk gemaakt van de eisen op het gebied van governance en communicatie. De visitatiecommissie vraagt zich daarbij evenwel af of het ingezette tempo afdoende is gezien de toenemende dynamiek in de pensioenwereld. De commissie meent dat het bestuur thans nog onvoldoende 'in control' is vanwege het niet voldoen aan het vereiste deskundigheidsniveau en het (nog) ontbreken van voldoende waarborgen voor een onafhankelijke positie ten opzichte van het overleg van sociale partners. Daarnaast ontbreekt een voldoende strakke en systematische risicobeheersing. Tot slot is er naar mening van de visitatiecommissie sprake van onvoldoende aansturing op het beleggingsproces zodanig dat de wijze van beleggen steeds aansluit op het risicoprofiel van het pensioenfonds.

Belangrijkste bevindingen

- Het valt de visitatiecommissie op dat het bestuur twee jaar achtereenvolgend niet voldoet aan de collectieve en (in sommige gevallen) individuele deskundigheidseisen.
- Hiermee voldoet het bestuur niet aan een van de belangrijkste eisen die aan het bestuur van een pensioenfonds gesteld moet worden. Op basis hiervan vermoedt de visitatiecommissie dat het besef van de noodzaak om de deskundigheid op peil te houden bij het bestuur onvoldoende aanwezig is.
- De risicobeheersing vindt plaats op ad hoc basis. Er is geen sprake van een integraal systeem of systematische integrale rapportage of analyse.
- Met betrekking tot de uitvoering van het beleggingsbeleid, mede op basis van een regelmatig uit te voeren ALM-studie, ontbreekt een strakke advisering door de beleggingsadvies-

commissie aan het bestuur. Duidelijke advisering wordt kennelijk niet gezien als het natuurlijke sluitstuk van haar beraad.

- In de ABTN zijn de risico's die verband houden met de uitbesteding summier aangeduid. Het valt de visitatiecommissie op dat hiervoor geen nadere toelichtingen of onderbouwingen zijn gegeven.
- Een evaluatie over het gevoerde communicatiebeleid heeft de visitatiecommissie niet in de stukken aangetroffen.

Belangrijkste aanbevelingen

- Een belangrijk aandachtspunt op korte termijn is de versterking van de onafhankelijkheid van het bestuur ten opzichte van de sociale partners.
- Maak haast met het op niveau brengen van de individuele en collectieve deskundigheid. Schakel bij opleiding en toetsing externe deskundigheid in. Betrek ook de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan bij de opleidingen.
- Ga over tot een systematische vaststelling en beheersing van financiële en niet-financiële risico's.
- De visitatiecommissie raadt het bestuur ook dringend aan om het proces van het beleggingsbeleid te verstrakken en te professionaliseren. De kwartaalrapportages over het vermogensbeheer dienen ook per kwartaal in het bestuur besproken te worden naast bespreking in de beleggingsadviescommissie.
- Voorts adviseert de commissie om de verantwoording over het te voeren en gevoerde beleggingsbeleid op een hoger plan te brengen en meer uitgebreid verslag te doen over haar werk op de website en in het jaarverslag.
- Van belang is dat de 'boodschap' niet alleen wordt gecommuniceerd, maar ook begrepen wordt door de doelgroepen. Dat is gezien de weinig interessant gevonden pensioenmaterie bij met name de actieve deelnemers geen makkelijke klus. Echter, naar inzicht van de commissie is het daarom des te belangrijker om de effectiviteit van de pensioencommunicatie op korte termijn na te gaan.

Uitkomsten nabespreking visitatierapport met het bestuur

Op 26 maart 2010 heeft de visitatiecommissie de bespreekversie van het visitatierapport besproken met een delegatie van het bestuur, te weten:

- Mevrouw K. Boekhorst;
- Mevrouw G.J. van Valkenburg, voorzitter;
- De heer R.F.M. van der Weerd;
- De heer A. Steijaert.

Het bestuur herkent de bevindingen en aanbevelingen van de

visitatiecommissie en zal op tempo inzetten op een verbeteringstraject. Een nulmeting met betrekking tot de gewenste communicatie (effectiviteitsmeting) heeft begin 2010 plaats gevonden.

De Meern, 30 maart 2010

Namens de visitatiecommissie van de Stichting
Bedrijfstakpensioenfondsen voor het Kappersbedrijf,

R.C.L. Bakker
R.G. Nagtegaal
E.E. van de Lustgraaf

5.2 Reactie bestuur

Het bestuur onderschrijft het belang van intern toezicht en is van mening dat belanghebbenden een helder beeld moeten hebben van de inhoudelijke discussies en de besluitvorming binnen het bestuur. Het bestuur geeft aan dat de ratio van de opmerking 'Het bestuur voelt zich wel degelijk verantwoordelijk' haar ontgaat.

De belangrijkste bevindingen van de visitatiecommissie zijn puntsgewijs besproken in het bestuur. Op de onderwerpen deskundigheidsbevordering, risicobeheersing en het inzetten van commissies zijn acties ondernomen. De onderwerpen beleggingsbeleid en communicatie aan deelnemers worden door het bestuur geëvalueerd en waar nodig aangepast.

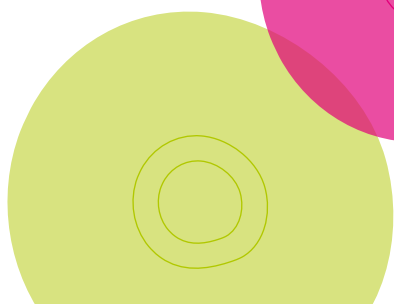
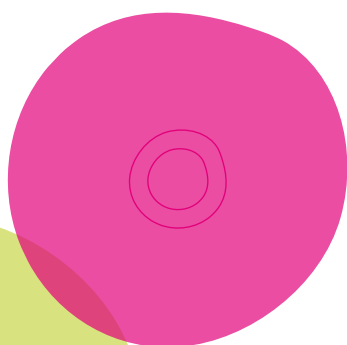
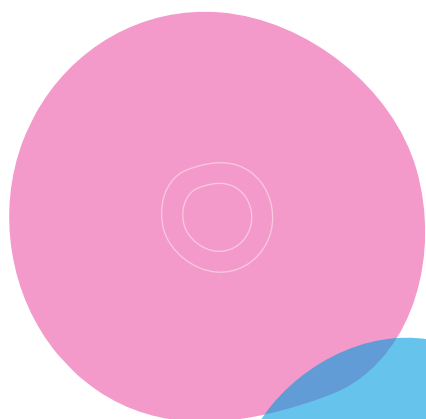
Het bestuur bedankt de visitatiecommissie voor haar rapportage.

5.3 Reactie verantwoordingsorgaan

De leden van het verantwoordingsorgaan zijn van mening dat het rapport van de visitatiecommissie scherp is aangezet. De leden van het orgaan begrijpen dat indien zaken duidelijk neergezet worden deze beter opgepakt worden. Het orgaan onderstreept dat het heel belangrijk is dat het bestuur de opmerkingen van de visitatiecommissie serieus bestudeert en waar nodig haar werkwijze hierop aanpast.

Ook de aanbeveling dat er meer aandacht moet worden besteed aan de deskundigheidsbevordering van de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan wordt onderschreven.

6 Verantwoordingsorgaan

6.1 Oordeel 2009

6.1.1 Algemeen

Het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds is met ingang van 1 januari 2009 ingesteld. Op basis van de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance) van de Stichting van de Arbeid heeft het bestuur de werkwijze van het verantwoordingsorgaan in een reglement vastgelegd. Er zijn afspraken gemaakt over welke informatie het verantwoordingsorgaan ontvangt, de frequentie van het overleg met het bestuur en de te behandelen onderwerpen.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Tevens legt het bestuur verantwoording af over de naleving van de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur zoals vastgesteld door de Stichting van de Arbeid op 16 december 2005.

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan legt zijn oordeel ten minste één maal per jaar schriftelijk vast. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, opgenomen in het jaarverslag waar het oordeel betrekking op heeft.

Het verantwoordingsorgaan heeft een adviesrecht ten aanzien van:

- het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden;
- het wijzigen van het beleid ten aanzien van het verantwoordingsorgaan;
- de vorm, inrichting en samenstelling van het interne toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.

Het verantwoordingsorgaan heeft in het kader van haar taakuitoefening in 2009 kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening 2009, de notulen van de bestuursvergaderingen, de reglementen en de ABTN 2009.

Het verantwoordingsorgaan heeft geen gebruik gemaakt van haar recht op overleg met de externe actuaire en de externe accountant.

6.1.2 Bevindingen

Het verantwoordingsorgaan heeft de volgende bevindingen:

Goed Pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance)

Het verantwoordingsorgaan heeft het beleid ten aanzien van en de invoering van de Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur beoordeeld aan de hand van zowel het jaarverslag als het transparantiedocument. Het verantwoordingsorgaan heeft ten aanzien van de principes geen opmerkingen.

Wetgeving en reglementen

Het verantwoordingsorgaan heeft gekeken naar de gevolgen van de invoering van de Pensioenwet, het Financieel Toetsingskader (FTK) en overige wijzigingen in wet- en regelgeving. Het verantwoordingsorgaan heeft ten aanzien van de doorvoering van wijzigingen in wet- en regelgeving in reglementen en het beleid van het fonds geen opmerkingen of bevindingen.

Toeslagbeleid

Het verantwoordingsorgaan heeft gekeken naar het gevoerde toeslagbeleid. Het heeft geconstateerd dat er een weloverwogen keuze is gemaakt om niet te indexeren.

Premiebeleid

Het verantwoordingsorgaan staat achter het gevoerde premiebeleid. Zij is van mening dat een gedempte premie over een langere periode een goede manier is. Het verantwoordingsorgaan is van mening dat gezien de ontwikkelingen op de markt het premiebeleid wel scherp moet worden gevolgd.

Beleggingsbeleid (inclusief Corporate Governance en Verantwoord Beleggen)

Het verantwoordingsorgaan heeft het beleggingsbeleid bekeken en een aantal punten hiervan besproken in de vergadering van 31 mei 2010. Het verantwoordingsorgaan verzoekt het bestuur de door de actuaire geconstateerde aanbevelingen op te volgen.

Risicobeleid

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat de portefeuille voldoende gediversifieerd is.

Financiële positie van het pensioenfonds

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat de financiële positie van het fonds aan de hand van de geleverde documenten over 2009 goed is.

Communicatiebeleid

Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur het communicatiebeleid af te stemmen op de doelgroep.

6.1.3 Oordeel

Op grond van het voorgaande komt het verantwoordingsorgaan tot het volgende oordeel.

Het verantwoordingsorgaan van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf is van oordeel dat:

- het bestuur voldoende informatie aan het verantwoordingsorgaan heeft verstrekt om zich een oordeel te vormen;
- het handelen van het bestuur in 2009 in overeenstemming is geweest met de statuten en reglementen;
- het bestuur in 2009 een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen afgewogen en geborgd zijn;
- het bestuur gedegen en logische beleidskeuzes voor de toekomst heeft gemaakt.

De Meern, 31 mei 2010

Namens het verantwoordingsorgaan van de Stichting
Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf,

C.B. de Groot
P. Kalle
R. van Uden

6.2 Reactie bestuur

Het bestuur heeft goede nota genomen van de bevindingen van het verantwoordingsorgaan en bedankt het verantwoordingsorgaan voor haar aandacht en adviezen.

7 Deelnemersraad

De deelnemersraad is in het verslagjaar viermaal bijeen gekomen. Zij heeft hierbij gebruik gemaakt van haar recht tot advisering en van het recht om van gedachten te wisselen met het bestuur over zaken die nu en in de toekomst van belang zijn voor deelnemers, oud deelnemers en gepensioneerden. De deelnemersraad heeft in 2009 over een groot aantal onderwerpen geadviseerd. Op een aantal onderwerpen wordt nader ingegaan:

- Jaarverslag 2009;
- Toeslagverlening;
- Herstel(plan);
- Communicatiebeleid;
- Sterftetafels;
- Wijzigingen pensioenreglement.

7.1 Verslag

7.1.1 Jaarverslag 2009

De deelnemersraad heeft kennis genomen van de inhoud van het jaarverslag en de jaarrekening 2009.

7.1.2 Toeslagverlening

De deelnemersraad heeft het bestuur geadviseerd:

- per 1 oktober 2009 niet te indexeren;
- te indexeren als de dekkingsgraad van het fonds weer boven het vereiste niveau ligt.

7.1.3 Herstel(plan)

De leden van de deelnemersraad nemen kennis van het herstelplan en geven aan dat ze geen op- of aanmerkingen hebben. De leden van de deelnemersraad zijn verheugd dat het fonds zich niet langer in een situatie van onderdekking bevindt.

7.1.4 Communicatiebeleid

De leden van de deelnemersraad geven aan tevreden te zijn met het initiatief van het bestuur om een communicatie nulmeting te laten doen om later het communicatiebeleid van het fonds daarop te baseren.

Tevens heeft de deelnemersraad het bestuur geadviseerd om via een nieuwsbrief te communiceren over reglementswijzigingen per 1 januari 2010. De deelnemersraad wil het bestuur erop wijzen dat de leesbaarheid een belangrijk aandachtspunt is.

7.1.5 Sterftetafels

Inzake de publicatie van nieuwe sterftetafels door het Actuarieel Genootschap (AG), heeft de deelnemersraad het bestuur geadviseerd rekening te houden met onderstaande:

- In de jaarrekening 2009 rekening houden met langer leven;
- Akkoord te gaan met het gebruik van de voorgestelde opslag van 4 procent, met de opmerking dat als het moet, deze extra opslag slechts in stapjes toevoegen aan de verplichtingen;
- Akkoord te gaan met gebruik van de nieuwe AG prognosetafel op het moment dat deze nog op tijd wordt gepubliceerd om in de jaarrekening een opslag voor langer leven te verwerken;
- De hoogte van de ervaringssterfte in 2010 na publicatie van de nieuwe AG prognosetafel opnieuw laten onderzoeken.

Het bestuur heeft hiermee ingestemd.

7.1.6 Overige onderwerpen

Daarnaast heeft de deelnemersraad advies uitgebracht over de volgende onderwerpen:

- ABTN;
- Afdekken van risico's binnen vermogensbeheer;
- Wijzigingen pensioenreglement;
- Rapport visitatiecommissie;
- Opslag excassokosten;
- FVP-regeling;
- Jaarplanning 2010;
- Deskundigheidsbevordering;
- Beleggingsrichtlijnen 2010;
- ABTN;
- Begroting 2010;
- CEM-Benchmark;
- Premie 2010;
- Incassobeleid;
- Afrekening administratiekosten;
- Afrekening Pensioenwet;
- Financiële positie van het fonds.

De deelnemersraad bedankt het bestuur voor de constructieve en transparante manier van samenwerking.

De Meern, 31 mei 2010

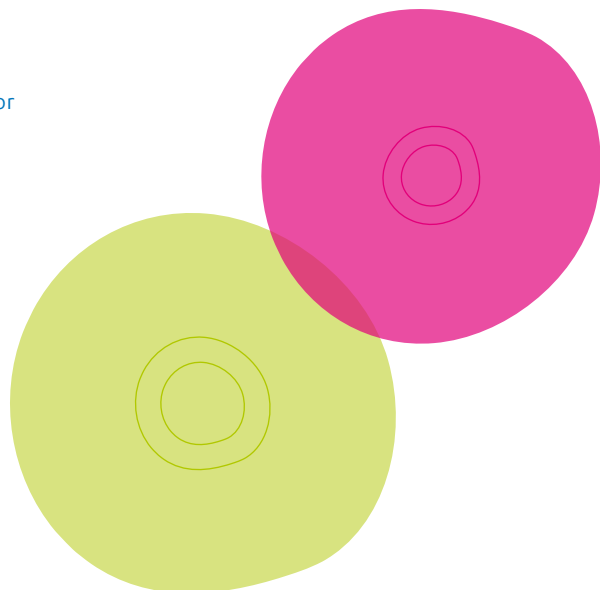
Namens de deelnemersraad van het Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf

P. Kalle
R. van Uden
W.H. Wemmers

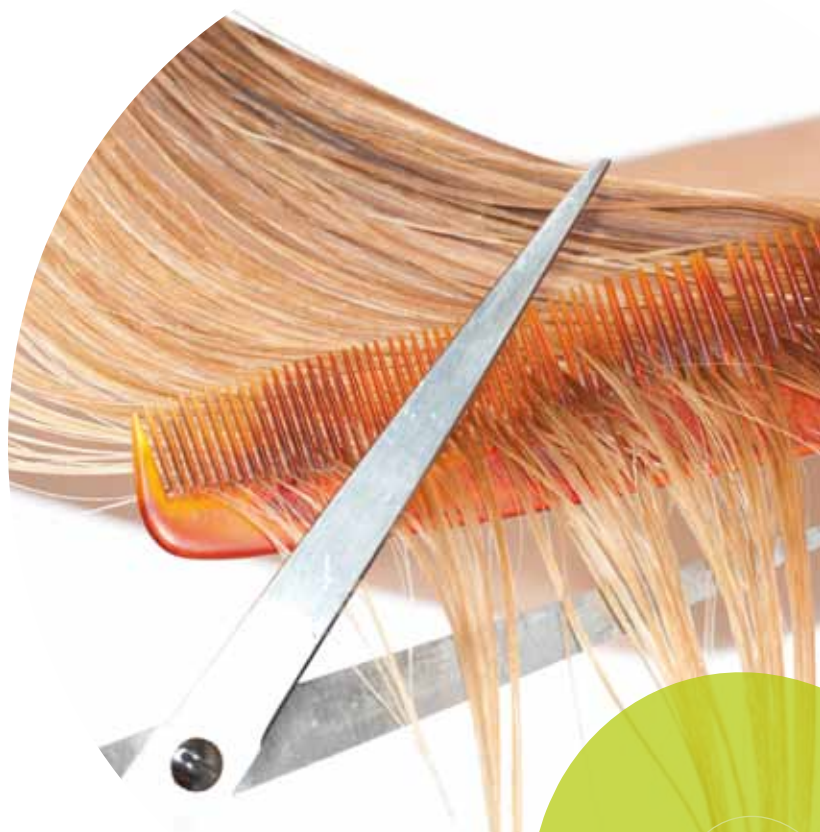
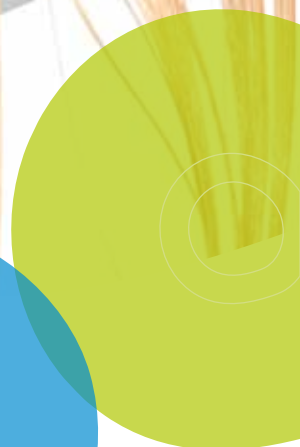
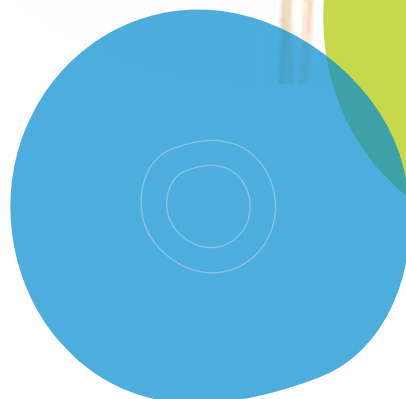
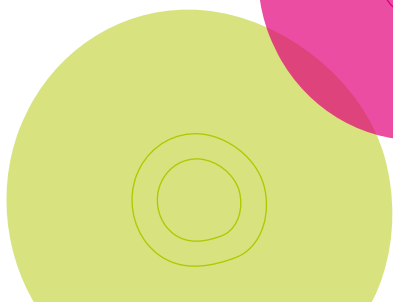
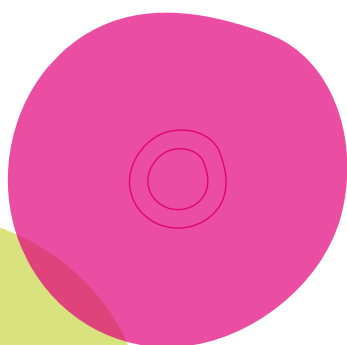
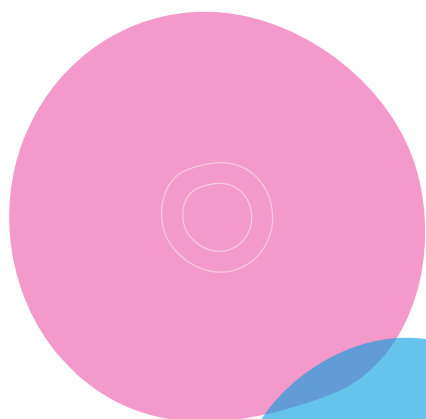
7.2 Reactie bestuur

Tijdens het gesprek met de deelnemersraad, naar aanleiding van het jaarverslag, wordt uitgebreid stil gestaan bij het onderdeel communicatie. De deelnemersraad heeft opgemerkt dat de begrijpelijkheid van teksten een aandachtspunt is. Het bestuur geeft aan dat zij te maken heeft met wettelijke regelgeving, maar geeft hierbij tevens aan dat dit haar niet ontslaat van haar verplichting zo duidelijk mogelijk te communiceren. Het bestuur zal de opmerkingen van de deelnemersraad meenemen in de ontwikkeling van het communicatiebeleid.

Het bestuur bedankt de deelnemersraad voor haar aandacht en adviezen.

8 Jaarrekening

In dit hoofdstuk presenteert het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf de jaarrekening. In de eerste paragrafen vindt u de jaarrekening. In de paragrafen 8.8 en 8.9 volgen de verklaringen van de certificerend actuaaris en accountant van het fonds.

De in dit hoofdstuk vermelde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

8.1 Balans per 31 december 2009

(na voorgestelde bestemming saldo baten en lasten)

	Toelichting (1)	2009 EUR	2008 EUR
Activa			
Beleggingen voor risico fonds	8.5.1	328.922	279.012
Vorderingen en overlopende activa	8.5.2	4.490	2.368
Overige activa	8.5.3	847	1.304
		334.259	282.684
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	8.5.4	30.908	-28.152
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	8.5.5	301.557	309.635
Overige voorzieningen	8.5.5	1.281	742
Overige schulden en overlopende passiva	8.5.6	513	459
		334.259	282.684
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		110%	91%

(1) De nummering verwijst naar de toelichting

8.2 Staat van baten en lasten over 2009

	Toelichting (1)	2009 EUR	2008 EUR
Baten			
Premiebijdragen risico fonds	8.6.1	22.328	16.781
Beleggingsresultaten risico fonds	8.6.2	34.268	-31.552
Overige baten	8.6.3	132	182
		56.728	-14.589
Lasten			
Pensioenuitkeringen	8.6.9	2.947	2.459
Pensioenuitvoeringskosten	8.6.10	2.265	2.056
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor rekening pensioenfonds:			
· Pensioenopbouw	8.6.4	20.035	8.918
· Indexering en overige toeslagen	8.6.5	4	-13
· Rentetoevoeging	8.6.6	7.838	8.944
· Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	8.6.7 en 8.6.8	-2.946	-2.425
· Wijziging marktrente	8.6.13	-40.987	100.415
· Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	8.6.16	-394	-267
· Wijziging overige actuariële uitgangspunten	8.6.14	12.149	-
· Overige wijzigingen in de voorziening pensioenverplichting	8.6.15	-3.570	970
Saldo overdrachten van rechten	8.6.16	228	246
Overige lasten	8.6.17	-233	1.139
		-2.332	122.557
Saldo van baten en lasten		59.060	-137.146

(1) De nummering verwijst naar de toelichting

Samenvatting van de actuariële analyse

	2009 EUR	2008 EUR
Premieresultaat	-304	5.692
Interestresultaat	67.417	-140.911
Overig resultaat	-8.053	-1.927
Saldo van baten en lasten	59.060	-137.146

Bestemming van het saldo van baten en lasten

	2009 EUR	2008 EUR
Beleidsreserve	51.093	-151.620
Bestemmingsreserve beleggingen	8.237	14.481
Bestemmingsreserve AOP-regeling	-270	-7
Saldo van baten en lasten	59.060	-137.146

8.3 Kasstroomoverzicht over 2009

	2009 EUR	2008 EUR
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	20.489	17.001
Ontvangen waardeoverdrachten	1	124
Betaalde pensioenuitkeringen	-2.931	-2.505
Betaalde waardeoverdrachten	-232	-369
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-2.166	-2.493
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	15.161	11.758
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	184.518	223.504
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	9.613	14.379
Aankopen beleggingen	-209.046	-255.484
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-703	-636
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-15.618	-18.237
Mutatie liquide middelen	-457	-6.479
Stand liquide middelen per 1 januari	1.304	7.783
	-457	-6.479
Stand liquide middelen per 31 december	847	1.304

8.4 Algemene toelichting

8.4.1 Inleiding

Het doel van het fonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in branche verplicht gestelde aangesloten werkgevers.

8.4.2 Overeenstemmingverklaring

De Jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in de Pensioenwet en Titel 9 Boek 2 BW, met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Overeenkomstig de wijziging van artikel 146 van de Pensioenwet per 2 juli 2009 is artikel 390 Titel 9 Boek 2 BW niet langer van toepassing. Hiermee vervalt voor de pensioenfondsen vanaf 1 januari 2009 de verplichting tot het opnemen van een herwaarderingsreserve.

Het bestuur heeft op 18 juni 2010 de jaarrekening opgemaakt.

8.4.3 Grondslagen voor de waardering

Algemeen

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Voor de overige activa en passiva geldt, tenzij in de specifieke grondslagen hieronder anders is aangegeven, dat deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Deze boekwaarde benadert de actuele waarde als gevolg van het korte termijnkarakter van deze vorderingen en schulden.

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Pensioenwet vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid BW vereiste inzicht noodzakelijk geacht wordt, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen nader toegelicht in de toelichting bij de jaarrekening.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

	31 december 2009 EUR	gemiddeld 2009 EUR	31 december 2008 EUR	gemiddeld 2008 EUR	31 december 2007 EUR
AUD	1,595	1,775	1,994	1,829	1,665
CHF	1,483	1,496	1,480	1,567	1,655
DKK	7,441	7,444	7,443	7,450	7,457
GBP	0,888	0,902	0,967	0,851	0,734
HKD	11,125	10,923	10,773	-	-
JPY	133,568	131,637	126,008	144,670	163,333
NOK	8,288	9,017	9,733	8,836	7,939
SEK	10,244	10,701	10,993	10,221	9,450
USD	1,435	1,409	1,390	1,426	1,462

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op actuele waarde. Participaties in beleggingspools en -instellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering).

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel –crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen de actuele waarde. De actuele waarde wordt gebaseerd op taxatiewaarde. De taxaties worden verricht door onafhankelijke deskundigen. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de actuele waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken van de waarderingsgrondslagen van het fonds, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Onroerend goed in ontwikkeling wordt gewaardeerd op basis van kostprijs of lagere marktwaarde. De kostprijs zijn de gedane uitgaven, inclusief bouwrente. Na oplevering worden (her-) ontwikkelde objecten naar actuele waarde geherwaardeerd.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is de beursnotering per balansdatum.

De actuele waarde van niet-beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Private equity beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-of-fund-managers, gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. Daarnaast wordt bij de waardering rekening gehouden met eventuele negatieve gevolgen van materiële gebeurtenissen in het verslagjaar na ontvangst van deze rapportages. De managers bepalen de intrinsieke waarde op basis van lokale wet- en regelgeving.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op

marktwaarde. De marktwaarde is de per balansdatum geldende beurskoers, onder toevoeging van opgelopen rente.

Leningen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze waarde wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen (rente, aflossingen en verwachte boeterente bij vervroegde aflossingen) contant te maken op basis van geldende markttrent, waarin opgenomen een opslag voor debiteurenrisico en liquiditeitsrisico.

Deposito's en vorderingen op banken worden gewaardeerd op nominale waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de marktwaarde van het contract. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beurskoers per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op beschikbare marktinformatie als input voor gehanteerde waarderingsmodellen.

Creditposities in derivaten worden separaat verantwoord onder de overige schulden.

Overige beleggingen

Geldmarktbeleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de contante waarde van de toekomstige kasstromen (rente en aflossing). Posities in rekening courantsaldi worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Vorderingen en overlopende activa

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van

toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit Financieel ToetsingsKader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het tekort.

Beleidsreserve

De beleidsreserve is gelijk aan de totale reserve onder aftrek van de Bestemmingsreserve beleggingen en de Bestemmingsreserve AOP-regeling.

Bestemmingsreserve beleggingen

Deze gebonden reserve wordt aangehouden als buffer voor neerwaartse koersfluctuaties van beleggingen. De omvang van deze reserve wordt bepaald aan de hand van de standaardtoets van DNB. Zie hiervoor de paragraaf solvabiliteitsrisico in het hoofdstuk Risicobeheer en derivaten (8.5.7 Toelichting op de balans.)

Bestemmingsreserve AOP-regeling

Als onderdeel van de algehele voorziening pensioenverplichtingen wordt een voorziening van AOP gevormd op gelijke sterfte- en interestgrondslagen als de voorziening van de basisregeling. Voor revalidatie hanteren wij (net als bij premievrijstelling) 90%. Het resultaat op de AOP regeling wordt jaarlijks gedoteerd of onttrokken aan de AOP reserve.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per

balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2009:

- Rekenrente: gebaseerd op de rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door DNB. De bij de duration van de verplichtingen van het fonds behorende rente uit de rentetermijnstructuur bedraagt 4,02% (2008: 3,47%).
- Overlevingstafels: AG prognosetafels 2005-2050 met een correctie op de sterfteskansen afhankelijk van leeftijd, geslacht en de status hoofd- of medeverzekerde. De sterfteskansen worden gecorrigeerd aangezien de beroepsbevolking afwijkt van de sterfte van de gehele bevolking. Door gebruik te maken van de prognosetafel wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van de verwachte sterfte in de toekomst. Als start voor de prognose wordt de kolom 2007-2012 genomen.
- Voor de berekening van de technische voorzieningen voor nog niet ingegane nabestaandenpensioenen wordt een partnerfrequentie gehanteerd volgens de sterftetafel GBM/V 1985-1990, met uitzondering van de leeftijden 60 tot en met 65. Voor deze leeftijden wordt 100% gehanteerd. Vanaf leeftijd 65 wordt de werkelijke burgerlijke staat gehanteerd.
- Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.
- Kostenopslag ter grootte van 2,0% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband toekomstige administratie- en excassokosten.
- Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers is uitgegaan van een revalidatiekans van 10%.
- Er is een opslag van 4% (2008: 0%) gehanteerd in verband met een hogere levensverwachting.

Overige technische voorzieningen

Onder het hoofd Overige technische voorzieningen worden voorzieningen opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende risico's voor zover niet opgenomen in de berekening van de pensioenvoorziening. Hierin zijn voor dit pensioenfonds begrepen de overgangsmaatregel voor deelnemers die zijn geboren in de periode 1948 tot en met 1955 en onafgebroken deelnemers zijn vanaf 31 december 2006. Er wordt extra ouderdomspensioen over het verleden ingekocht. De inkoop vindt plaats op de pensioneringsdatum.

8.4.4 Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen risico fonds

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen, alsmede premies van de Stichting Voortzetting Pensioenverzekering (FVP). Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico fonds

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Aankoopkosten zijn verwerkt in de actuele waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

De kosten uit hoofde van beheervergoeding alsmede transactiekosten gerelateerd aan beleggingen zijn in mindering gebracht op de directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioen-aanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks valt een percentage van de uitkeringen vrij uit de voorziening pensioenverplichtingen ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten). Daarnaast wordt een percentage van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Wijziging marktrente

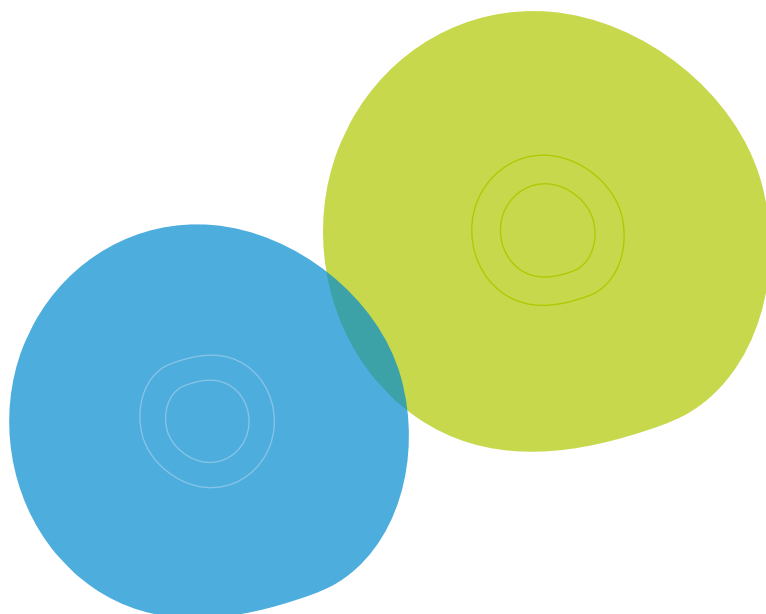
Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

8.4.5 Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. De kasstromen worden derhalve bepaald op basis van de staat van baten en lasten, gecorrigeerd voor de mutatie van de daarmee samenhangende balansposities. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

8.5 Toelichting op de Balans

8.5.1 Beleggingen voor risico fonds

Overzicht totale waarde per beleggingscategorie

Ultimo 2009

	vastgoed- beleggingen EUR	aandelen EUR	vastrentende waarden EUR	derivaten EUR	overige beleggingen EUR	totaal EUR
Belegde waarden in betreffende beleggingscategorie	38.689	81.775	196.463	7	4.075	321.009
Beleggings- debiteuren	157	121	4.646	-	-	4.924
Liquide middelen	1.528	-	-	458	1.149	3.135
Beleggings- crediteuren	-145	-	-	-1	-	-146
Stand per 31 december 2009	40.229	81.896	201.109	464	5.224	328.922

Ultimo 2008

	vastgoed- beleggingen EUR	aandelen EUR	vastrentende waarden EUR	derivaten EUR	overige beleggingen EUR	totaal EUR
Belegde waarden in betreffende beleggingscategorie	37.110	49.296	179.373	-	6.985	272.764
Beleggings- debiteuren	98	148	4.644	-	-	4.890
Liquide middelen	880	-	-	332	152	1.364
Beleggings- crediteuren	-6	-	-	-	-	-6
Stand per 31 december 2008	38.082	49.444	184.017	332	7.137	279.012

Verloopoverzicht van belegde waarden per beleggingscategorie

Ultimo 2009

	vastgoed- beleggingen EUR	aandelen EUR	vastrentende waarden EUR	derivaten (1) EUR	overige beleggingen EUR	totaal EUR
Stand per 1 januari 2009	37.110	49.296	179.373	-8	6.985	272.756
Aankopen / verstrekkingen	5.433	25.168	100.835	45.101	32.499	209.036
Verkopen/ aflossingen	-6.084	-8.152	-89.708	-45.123	-35.572	-184.639
Overige mutaties	161	-245	3	-	92	11
Gerealiseerde herwaardering	249	1.086	940	8	62	2.345
Ongerealiseerde herwaardering	1.820	14.622	5.020	-3	9	21.468
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	38.689	81.775	196.463	-25	4.075	320.977
Derivaten passiva	-	-	-	32	-	32
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december 2009	38.689	81.775	196.463	7	4.075	321.009

(1) De hieronder opgenomen waarden betreffen belegde gelden in derivaten welke onder de activa zijn opgenomen onder de 'beleggingen voor risico pensioenfonds', met daarop in mindering gebracht de derivaten welke onder de passiva als onderdeel van de 'overige schulden' zijn opgenomen.

Ultimo 2008

	vastgoed- beleggingen EUR	aandelen EUR	vastrentende waarden EUR	derivaten EUR	overige beleggingen EUR	totaal EUR
Stand per 1 januari 2008	43.269	67.563	171.572	-	-	282.404
Aankopen / verstrekkingen	19.056	28.642	129.528	42.834	35.424	255.484
Verkopen/ aflossingen	-13.562	-15.428	-123.318	-42.270	-28.619	-223.197
Overige mutaties	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerde herwaardering	-1.509	-2.885	-415	-499	142	-5.166
Ongerealiseerde herwaardering	-10.144	-28.596	2.006	-73	38	-36.769
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	37.110	49.296	179.373	-8	6.985	272.756
Derivaten passiva	-	-	-	8	-	8
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december 2008	37.110	49.296	179.373	0	6.985	272.764

Actuele waarde

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Op basis van de boekwaarde kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	marktnoteringen (direct en afgeleid) EUR	waarderingsmodellen- en technieken EUR	totaal EUR
Actief per 31 december 2009			
Vastgoedbeleggingen	13.243	25.446	38.689
Aandelen	81.775	-	81.775
Vastrentende waarden	195.907	556	196.463
Derivaten	-	7	7
Overige beleggingen	4.075	-	4.075
	295.000	26.009	321.009
Actief per 31 december 2008			
Vastgoedbeleggingen	10.934	26.176	37.110
Aandelen	49.296	-	49.296
Vastrentende waarden	176.208	3.165	179.373
Derivaten	-	-	-
Overige beleggingen	6.985	-	6.985
	243.423	29.341	272.764

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Schatting van reële waarde

- Vastgoed

Het deel van de waarde aan vastgoedbeleggingen dat is opgenomen op basis van waarderingsmodellen en -technieken betreft voornamelijk direct vastgoed.

Zoals bij de grondslagen staat vermeld is de waarde gebaseerd op de taxatiewaarde. Deze taxaties worden verricht door verscheidene externe erkende taxateurs. Iedere externe taxateur hanteert binnen, de algemene richtlijnen zoals binnen de branche gelden, eigen uitgangspunten. De richtlijnen binnen de branche geven aan dat voor de waardebepaling in dit geval moet worden uitgegaan van de verkoopwaarde van een object met als doelstelling om met het object huurinkomsten te genereren. Als basis wordt hiervoor een contante waardeberekening gebruikt van de toekomstige kasstromen.

- Aandelen

Van de belegde waarde in aandelen staat de waarde van private equity beleggingen opgenomen als vastgesteld op basis van 'waarderingsmodellen en -technieken'.

Private equity beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-of-fund-managers, gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot

balansdatum. Daarnaast wordt bij de waardering rekening gehouden met eventuele negatieve gevolgen van materiële gebeurtenissen in het verslagjaar na ontvangst van deze rapportages. De managers bepalen de intrinsieke waarde op basis van lokale wet- en regelgeving.

- Vastrentende waarden

Het deel van de vastrentende waarden waarvan de reële waarde op basis van schatting wordt vastgesteld betreft hoofdzakelijk de leningen op schuldbekentenis en hypotheke. De berekeningsgrondslag staat reeds vermeld in de algemene toelichting op de grondslagen

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de rentevoet welke hierbij wordt gehanteerd:

	2009 %	2008 %
Vastrentende waarden	3,56	3,47

- Derivaten

Bij de schatting van de actuele waarde van derivaten wordt uitgegaan van verwachte toekomstige kasstromen. Deze kasstromen worden op basis van de zero coupon swapcurve contant gemaakt.

- Overige beleggingen

Het niet marktgenoteerde deel van de overige beleggingen betreft beleggingen in infrastructuur. Het fonds neemt alleen via tussenkomst van externe fondsbeheerders deel in infrastructurele beleggingen. Voor de waardering van deze beleggingen wordt uitgegaan van de waardebepaling welke is opgesteld ten behoeve van deze externe fondsbeheerders. De waardering vindt plaats op basis van fair value. De wijze waarop de fair value wordt bepaald is afhankelijk van de externe fondsbeheerder en van de aard van de belegging. De volgende variabelen kunnen hierbij een rol spelen: de aanschafwaarde voor wat betreft recente investeringen; toekomstige kasstromen; waarde van de activa; waardering van vergelijkbare objecten.

Belegde waarden in vastgoed

	2009 EUR	2008 EUR
Direct vastgoed	22.105	26.176
Indirect vastgoed	16.584	10.934
Stand per 31 december	38.689	37.110

100% van het direct vastgoed is getaxeerd door onafhankelijke, beëdigde taxateurs.

De directe vastgoedportefeuille is voor 68% in Nederland belegd. In hoofdstuk 8.5.7 is de segmentatie van vastgoed naar regio opgenomen.

Objecten in het boekjaar verkocht maar met levering in het volgende boekjaar zijn niet als verkoop in het boekjaar verantwoord.

Belegde waarden in aandelen

	2009 EUR	2008 EUR
Zelfstandig beursgenoteerde aandelen	39.639	22.084
Aandelenbeleggingsfondsen	42.136	27.212
Stand per 31 december	81.775	49.296

Per balansdatum zijn net als in 2008 geen aandelen uitgeleend.

Belegde waarden in vastrentende waarden

	2009 EUR	2008 EUR
Obligaties	135.209	124.400
Credit funds	53.602	48.417
Leningen op schuldbekentenissen	3.308	3.165
Hypotheke	464	458
Inflation linked bonds	3.880	2.933
Stand per 31 december	196.463	179.373

Per balansdatum zijn net als in 2008 geen aandelen uitgeleend.

Belegde waarden in derivaten

	2009 EUR	2008 EUR
Overige derivaten	7	-
Stand per 31 december	7	-

Belegde waarden in overige beleggingen

	2009 EUR	2008 EUR
Beleggingsfondsen	4.075	6.985
Stand per 31 december	4.075	6.985

Beleggingsdebiteuren

	2009 EUR	2008 EUR
Nog af te wikkelen transacties	126	17
Te vorderen bedragen uit hoofde van:		
• dividend	43	70
• dividend- en couponbelasting	78	126
• interest	4.646	4.645
• huur	31	26
Overige	-	6
Stand per 31 december	4.924	4.890

Beleggingscrediteuren

	2009 EUR	2008 EUR
Nog af te wikkelen transacties	-91	-
Te betalen bedragen uit hoofde van:		
• dividend- en couponbelasting	-34	-
• huur	-15	-
Overige	-6	-6
Stand per 31 december	-146	-6

8.5.2 Vorderingen en overlopende activa

Specificatie vorderingen en overlopende activa

	2009 EUR	2008 EUR
Vordering op werkgevers	670	1.242
Nog te factureren premie	3.808	1.084
Overlopende activa	12	42
Stand per 31 december	4.490	2.368

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

De overlopende activa bestaat voornamelijk uit het saldo van de rekeningcourant verhouding met de Stichting Vervroegd Uittreden Kappersbedrijf.

Nadere specificatie 'Vorderingen op werkgevers'

	2009 EUR	2008 EUR
Werkgevers	2.218	3.063
Voorziening dubieuze debiteuren	-1.548	-1.821
Stand per 31 december	670	1.242

In 2009 is een bedrag van €233 onttrokken aan de voorziening (2008: toevoeging €1.142). Er werd een bedrag van €40 aan premies over voorgaande jaren als oninbaar afgeschreven (2008: €236).

8.5.3 Overige activa

	2009 EUR	2008 EUR
Liquide middelen	847	1.304
Stand per 31 december	847	1.304

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

8.5.4 Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	beleidsreserves EUR	bestemmings- reserve Beleggingen EUR	bestemmings- reserve AOP regeling EUR	totaal EUR
Stand per 31 december 2008	-109.869	79.146	2.571	-28.152
Uit bestemming saldo van baten en lasten	51.093	8.237	-270	59.060
Stand per 31 december 2009	-58.776	87.383	2.301	30.908

Overeenkomstig de wijziging van artikel 146 van de Pensioenwet per 2 juli 2009 is artikel 390 Titel 9 Boek 2 BW niet langer van toepassing. Hiermee vervalt voor de pensioenfondsen vanaf 1 januari 2009 de verplichting tot het opnemen van een herwaarderingsreserve. Het fonds had per ultimo 2008 geen afzonderlijke herwaarderingsreserve omdat de bestemmingsreserve hoger was dan het wettelijk minimum van de herwaarderingsreserve.

Ultimo 2008

	beleidsreserves EUR	bestemmings- reserve Beleggingen EUR	bestemmings- reserve AOP regeling EUR	totaal EUR
Stand per 31 december 2007	41.751	64.665	2.578	108.994
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-151.620	14.481	-7	-137.146
Stand per 31 december 2008	-109.869	79.146	2.571	-28.152

Solvabiliteit

	31 december 2009		31 december 2008	
	EUR	%	EUR	%
Aanwezig vermogen	333.746	110	282.225	91
Af: technische voorziening op FTK-waardering	302.838	100	310.377	100
Eigen vermogen	30.908	10	-28.152	-9
Af: vereist eigen vermogen	87.383	29	79.146	25
Vrij vermogen	-56.475	-19	-107.298	-34
Minimaal vereist eigen vermogen	16.258	5	16.336	5
Dekkingsgraad		110		91

Als het eigen vermogen lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien het eigen vermogen lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel ten minste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als reservetekort. Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaard model van DNB.

Herstelplan

Het herstelplan is opgesteld in 2009 en 1 juli 2009 goedgekeurd door toezichthouder DNB. Het herstelplan is in het boekjaar onverkort van toepassing.

In het kortetermijnherstelplan wordt uitgegaan van een stijging van de dekkingsgraad per 31 december 2013 tot het niveau van het minimaal vereiste eigen vermogen (31 december 2008 105%). De dekkingsgraad per 31 december 2009 is 110% en ligt boven de verwachting van het herstelplan (ultimo 2009 94,7%) als gevolg van een gunstig beleggingsrendement.

In het langetermijnherstelplan wordt uitgegaan van een stijging van de dekkingsgraad per 31 december 2023 tot het niveau van het vereiste eigen vermogen (31 december 2008 125%).

Het herstel van het vermogen van het pensioenfonds is gebaseerd op het op 30 maart 2009 bij DNB ingediende herstelplan. Op 1 juli 2009 is dit herstelplan door DNB ongewijzigd goedgekeurd.

De belangrijkste maatregelen uit het herstelplan zijn:

- Geen toeslag te verlenen zolang de dekkingsgraad zich meer dan 5%-punt onder de FTK vereiste dekkingsgraad bevindt.
- Mocht het herstel achterblijven wordt daarna eerst gekeken naar de premie.
- Daarna worden maatregelen genomen als het verlagen van de opbouw en het invoeren van een franchise.
- Als laatste wordt het korten van de opgebouwde pensioenrechten ingezet.

8.5.5 Voorziening voor risico fonds

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen naar aard

	2009 EUR	2008 EUR
Basisregeling	295.828	300.675
Voorziening (A)AOP	47	46
Voorziening premievrijstelling / IBNR	5.683	8.914
Voorziening inkoop OM	1.280	742
Stand per 31 december	302.838	310.377

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen

	2009 EUR	2008 EUR
Stand per 1 januari	310.377	193.720
Pensioenopbouw	20.035	8.918
Indexering en overige toeslagen	4	-13
Rentetoevoegingen	7.838	8.944
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-2.946	-2.425
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	332	115
Wijziging markttrente	-40.987	100.415
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	12.149	-
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-394	-267
Overige wijzigingen	-3.570	970
Stand per 31 december	302.838	310.377

Voor een toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen naar categorieën deelnemers

	2009 EUR	2008 EUR
Actieve deelnemers	126.985	130.561
Pensioengerechtigden	32.482	27.402
Gewezen deelnemers	131.815	137.544
Overigen	5.618	8.784
Netto pensioenverplichtingen	296.900	304.291
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	5.938	6.086
Stand per 31 december	302.838	310.377

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 65 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 0,85% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan het loon Wfsv tot maximaal het maximum loon Wfsv. Tevens bestaat er recht op nabestaanden- en wezenpensioen. Deelname aan de regeling is verplicht vanaf de leeftijd van 21 jaar. Jaarlijks beslist het bestuur van het fonds de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling als een uitkeringsovereenkomst.

Toeslagverlening

Het bestuur beslist jaarlijks of en in hoeverre de ingegane pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verhoogd worden door middel van het verlenen van een toeslag. Een toeslag wordt alleen verleend voor zover de beschikbare financiële middelen van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaten. Deze beoordeling vindt mede plaats op basis van een schriftelijk advies van de actuaris.

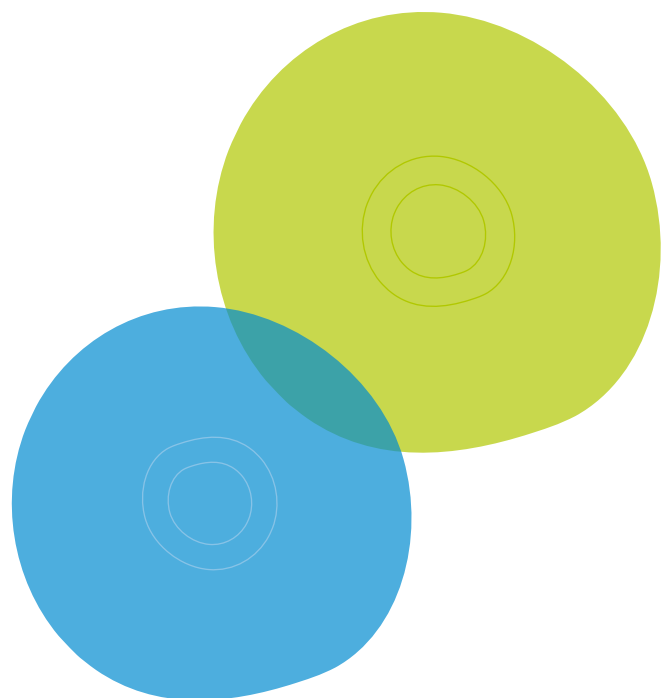
Het bestuur streeft ernaar jaarlijks een toeslag te verlenen die maximaal gelijk is aan de stijging van het CBS-indexcijfer. De jaarlijkse toeslag wordt in beginsel verleend per 1 oktober. Onder het CBS-indexcijfer wordt verstaan: het indexcijfer van de regelingslonen van volwassen werknemers in particuliere bedrijven, inclusief bijzondere uitkeringen, over de periode van december tot december voorafgaand aan 1 oktober.

De voorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit overrendementen. De premie bevat dus geen opslag voor toeslagen. Voor de voorwaardelijke toeslagen is geen bestemmingsreserve gevormd en wordt geen premie betaald.

Het bestuur hanteert als leidraad de volgende staffel:

- bij een dekkingsgraad onder de FTK vereiste dekkingsgraad: geen toeslag;
- bij een dekkingsgraad hoger dan de FTK vereiste dekkingsgraad: volledige toeslag.

Per 1 oktober 2009 zijn de pensioenen niet verhoogd. In de voorgaande drie jaren zijn de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen verhoogd met respectievelijk 0% per 1 oktober 2008, met 1,7% per 1 oktober 2007, en met 0,8% per 1 oktober 2006.

8.5.6 Overige schulden en overlopende passiva

Specificatie overige schulden en overlopende passiva

	2009 EUR	2008 EUR
Schulden aan werkgevers	81	137
Uitkeringen	1	-
Derivaten	32	8
Belastingen en premies sociale verzekeringen	55	40
Waardeoverdrachten	88	9
Overige schulden	256	265
Stand per 31 december	513	459

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

De overlopende passiva bestaan overwegend uit nog te betalen kosten aan uitvoerder, accountant en actuaris.

Nadere specificatie 'Derivaten'

	2009 EUR	2008 EUR
Commodityderivaten	32	8
Stand per 31 december	32	8

8.5.7 Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele indexatie van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioen-anspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het tekort op FTK-grondslagen is als volgt:

	31 december 2009		31 december 2008	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK-waardering)		302.838		310.377
Buffers:				
S1 Renterisico	66.781		61.905	
S2 Risico zakelijke waarden	29.069		19.987	
S3 Valutarisico	12.666		9.229	
S5 Kredietrisico	2.234		3.679	
S6 Verzekeringstechnisch risico	14.976		15.368	
Diversificatie-effect	-38.343		-33.984	
Totaal S (vereiste buffers)		87.383		76.184
Vereist eigen vermogen (artikel 132 Pensioenwet)		390.221		386.561
Aanwezig eigen vermogen (totaal activa - schulden)		333.746		282.225
Tekort		-56.475		-104.336

Het pensioenfonds heeft er niet voor gekozen risico's af te dekken met derivatencontracten.

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaard model van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix. Bij de vergelijkende cijfers 2008 wordt in bovenstaande tabel de toetswaarde solvabiliteit als uitgangspunt genomen; dat is gebaseerd op de feitelijke asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uitvoeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt zeer beperkt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het fonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het fonds loopt nader toegelicht.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden, directe vastgoed en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de marktwaarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31 december 2009 EUR	31 december 2009	31 december 2008 EUR
Duration van de vastrentende waarden	196.463	5	5
Duration van de voorziening pensioenverplichtingen	302.838	28	29

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde 'duration-mismatch'. Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad zal stijgen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur). Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de 'duration-mismatch'. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de 'duration-mismatch'

verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaald. Met een swaption kan het pensioenfonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

Het pensioenfonds heeft er niet voor gekozen om het renterisico's af te dekken middels derivaten.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31 december 2009		31 december 2008	
	EUR	%	EUR	%
Resterende looptijd < 1 jaar	9.776	5	5.040	3
Resterende looptijd <= 5 jaar	85.980	44	80.584	45
Resterende looptijd > 5 jaar	100.707	51	93.749	52
	196.463	100	179.373	100

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico gehedged worden middels het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

De segmentatie van vastgoed naar sectoren is als volgt:

	31 december 2009		31 december 2008	
	EUR	%	EUR	%
Winkels	7.955	20	8.140	22
Woningen	14.150	37	15.105	41
Participaties in vastgoedmaatschappijen	16.584	43	13.865	37
	38.689	100	37.110	100

De segmentatie van vastgoed naar regio is als volgt:

	31 december 2009		31 december 2008	
	EUR	%	EUR	%
Nederland	26.211	68	26.889	73
Buitenland binnen EU	12.042	31	9.664	26
Buitenland buiten EU	436	1	557	1
	38.689	100	37.110	100

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar sectoren is als volgt:

	31 december 2009		31 december 2008	
	EUR	%	EUR	%
Belegginginstelling	42.136	51	27.212	55
Financiële instellingen (waaronder banken en verzekeraars)	9.133	11	3.915	8
Nijverheid en industrie	10.241	13	5.847	12
Handel	7.569	9	4.257	9
Overige dienstverlening	10.597	13	6.103	12
Diversen	2.099	3	1.962	4
	81.775	100	49.296	100

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar regio is als volgt:

	31 december 2009		31 december 2008	
	EUR	%	EUR	%
Nederland	4.336	5	1.079	2
Buitenland binnen EU	22.692	28	26.956	55
Buitenland buiten EU	54.747	67	21.261	43
	81.775	100	49.296	100

Valutarisico

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2009 circa € 53.376 (2008: € 46.143). Van dit bedrag is 0% (2008: 0%) afgedekt naar de euro. Het strategische beleid van het fonds is om geen valutaposities af te dekken. Het valutarisico wordt in onderstaande tabel weergegeven.

	31 december 2009 EUR netto positie	31 december 2008 EUR netto positie
EUR	275.514	232.966
GBP	14.872	14.076
JPY	5.611	3.991
USD	22.866	14.746
CHF	3.262	3.524
SEK	888	1.315
NOK	204	321
DKK	5.680	7.160
AUD	-161	285
HKD	159	193
Overige	-5	427
	328.890	279.004

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars. Over beursgenoteerde derivaten wordt geen kredietrisico gelopen.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de vastrentende waarden naar sector weergegeven:

	2009	2008
	EUR	EUR
Nederlandse overheidsinstellingen	10.849	13.633
Buitenlandse overheidsinstellingen	128.896	113.315
Financiële instellingen	31.356	30.699
Andere instellingen	25.362	21.726
	196.463	179.373

De verdeling van vastrentende waarden naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

	2009	2008
	EUR	EUR
Mature markets	194.355	179.373
Emerging markets	2.108	-
	196.463	179.373

Beleggingen waarvan de uitgevende partij is gevestigd in Azië (exclusief Japan), Latijns Amerika of Rusland worden gerekend tot de regio 'Emerging Markets'.

Beleggingen uit de beleggingsportefeuille waarvan van uitgevende partijen in overige landen zijn gevestigd, worden gerekend tot beleggingen in 'Mature markets'.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille wordt het volgende overzicht gegeven:

	31 december 2009		31 december 2008	
	EUR	%	EUR	%
AAA	110.992	56	105.914	59
AA	17.993	9	37.815	21
A	54.412	28	21.433	12
BBB	7.562	4	2.037	1
BB	288	-	-	-
Overig	5.216	3	12.174	7
	196.463	100	179.373	100

Verzekeringstechnisch risico (actuariële risico's)

Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van AG-prognose tafel 2005-2050 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

De AG-prognose tafel is gehanteerd met als vertrekpunt 2007-2012. De sterftetekansen zijn verlaagd in verband met de afwijking van de verzekerdensterfte ten opzichte van de gehele bevolking. Daarboven geldt, in afwachting van de publicatie van een nieuwe AG-prognose tafel, een opslag van 4% voor verbeterde toekomstige overlevingskansen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schade-reserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het beleid van het fonds is om het overlijden- en arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Indexatierisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in looninflatie, demografie, de rente, en het rendement. Hierbij wordt rekening gehouden met de strategische beleggingsmix 2010.

Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de indexatietoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake indexatie en toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal of welke meer dan 5% van de beleggingscategorie waartoe de belegging behoort, uitmaakt.

Dit betreft per 31 december 2009 de volgende posten (percentage ten opzichte van het totaal van de betreffende assetcategorie in 2009 respectievelijk 2008):

	31 december 2009		31 december 2008	
	EUR	%	EUR	%
Duitsland	37.058	19	36.671	20
Italie	29.238	15	23.584	13
Frankrijk	28.181	14	24.082	13
Nederland	8.301	4	10.983	6
Griekenland	5.881	3	10.337	6
	108.659	55	105.657	58

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Overige niet-financiële risico's

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerd door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt tevens gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt, dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekent inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Een van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik kan worden gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Futures: dit zijn standaard beursgenoteerde instrumenten waarmee snel posities kunnen worden gewijzigd. Futures worden gebruikt voor het tactische beleggingsbeleid. Tactisch beleggingsbeleid is slechts zeer beperkt mogelijk binnen de grenzen van het strategische beleggingsbeleid.
- Putopties op aandelen: dit betreft al dan niet beursgenoteerde opties waarmee het fonds het neerwaartse koersrisico van de aandelenportefeuille kan beperken. Voor deze opties wordt bij de verwerving een premie betaald die onder meer afhankelijk is van het actuele koersniveau van de onderliggende index, de looptijd van de opties en de uitoefenprijs van de opties.
- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het fonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.
- Swaption: Een optie op een swap waarbij de eigenaar van de swaption het recht heeft, maar niet de verplichting, om een swap tegen vooraf bepaalde voorwaarden af te sluiten op of binnen een bepaald tijdstip. Doel is het beheren van het renterisico.
- Credit Default Swaps (CDS): dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij het risico op het niet nakomen van de rente- en aflossingsverplichtingen op een bedrijfsobligatie wordt geruild tegen een vaste risicovergoeding. Het is ook mogelijk dat het fonds zo'n vergoeding ontvangt om juist het risico te willen lopen. Met behulp van deze instrumenten kan de blootstelling naar bedrijven in de vastrentende waarden portefeuille worden beheerd.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2009:

	contractomvang EUR	actuele waarde activa EUR	actuele waarde activa EUR
Overige derivaten	2.600	7	32

Dit betreft credit default swaps ter afdekking van een kredietrisico.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2008:

	contractomvang EUR	actuele waarde activa EUR	actuele waarde activa EUR
Overige derivaten	500	-	8

Dit betreft credit default swaps ter afdekking van een kredietrisico.

8.5.8 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft een uitbestedingovereenkomst afgesloten met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V., Syntrus Achmea Vermogensbeheer B.V. en Syntrus Achmea Vastgoed B.V. voor een periode van november 2005 tot en met 31 december 2011. De jaarlijks te betalen vergoeding bedraagt € 2.591 (2008: € 2.331). De totale verplichting voor de resterende looptijd bedraagt € 5.182.

Investerings- en stortingsverplichtingen

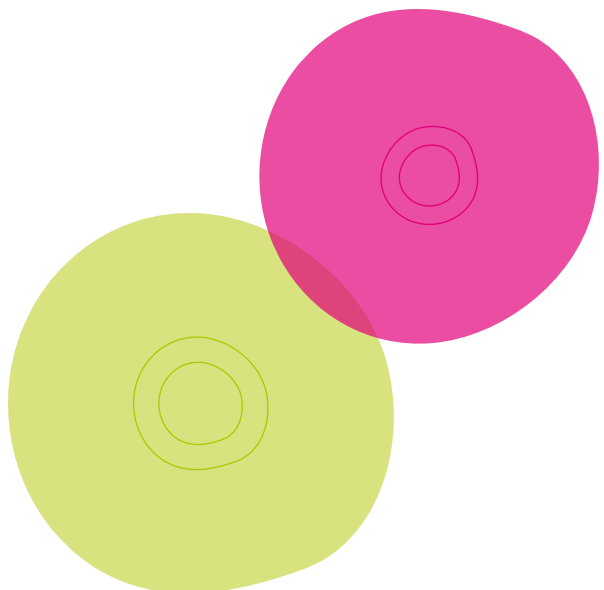
Er bestaan per balansdatum geen investerings- en stortingsverplichtingen (zogenaamde voorbeleggingen).

Voorwaardelijke verplichtingen

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het fonds en heeft het fonds tevens geen juridische procedures aangespannen tegenover derden.

Verstreckte zekerheden en garanties

Het fonds heeft per balansdatum geen zekerheden of garanties verstrekt.

8.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

8.6.1 Premiebijdragen risico fonds

	2009 EUR	2008 EUR
Werkgeversgedeelte	11.143	8.369
Werknemersgedeelte	11.143	8.369
FVP bijdragen	42	43
	22.328	16.781

De totale bijdrage van werkgever en werknemers bedraagt 6,2% van de loonsom. De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2009 EUR	2008 EUR
Kostendekkende premie	27.842	13.899
Feitelijke premie	22.328	16.781
Gedempte premie	21.857	15.926

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2008 gepubliceerd door DNB). Het bestuur heeft de gedempte premie vastgesteld op 4% rekenrente. Uit het overzicht blijkt dat de feitelijke premie hoger is dan de gedempte premie. De premie is derhalve kostendekkend.

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2009 EUR	2008 EUR
Kosten pensioenopbouw	20.035	8.918
Pensioenuitvoeringskosten	2.265	2.056
Mutatie technische voorziening voor excassokosten	332	-
Solvabiliteitsopslag	5.210	2.925
	27.842	13.899

De kosten pensioenopbouw betreffen de kosten van de jaarinkoop van de pensioenaanspraken inclusief de kosten voor premievrijstelling voor nieuwe arbeidsongeschiktheidsgevallen. De toeslagverlening is voorwaardelijk en daarom geen onderdeel van de kosten pensioenopbouw. De pensioenuitvoeringskosten volgen uit de staat van baten en lasten. De solvabiliteitsopslag wordt berekend door het percentage vereist vermogen per 31 december 2008 (26%) te vermenigvuldigen met de kosten pensioenopbouw.

8.6.2 Beleggingsresultaten risico fonds

		directe beleggings- opbrengsten EUR	indirecte beleggings- opbrengsten EUR	totaal EUR
2009				
	Vastgoedbeleggingen	1.891	2.069	3.960
	Aandelen	1.109	15.827	16.936
	Vastrentende waarden	8.284	5.959	14.243
	Derivaten	-	5	5
	Overige beleggingen	-5	-48	-53
		<hr/>	<hr/>	<hr/>
		11.279	23.812	35.091
	Kosten vermogensbeheer			-703
		<hr/>	<hr/>	<hr/>
		11.279	23.812	34.388
	Valutare resultaten	-	-120	-120
		<hr/>	<hr/>	<hr/>
		11.279	23.692	34.268

		directe beleggings- opbrengsten EUR	indirecte beleggings- opbrengsten EUR	totaal EUR
2008				
	Vastgoedbeleggingen	1.834	-11.416	-9.582
	Aandelen	1.209	-31.559	-30.350
	Vastrentende waarden	7.641	1.591	9.232
	Derivaten	-1	-572	-573
	Overige beleggingen	21	258	279
		<hr/>	<hr/>	<hr/>
		10.704	-41.698	-30.994
	Kosten vermogensbeheer			-636
		<hr/>	<hr/>	<hr/>
		10.704	-41.698	-31.630
	Valutare resultaten	-	78	78
		<hr/>	<hr/>	<hr/>
		10.704	-41.620	-31.552

8.6.3 Overige baten

		2009 EUR	2008 EUR
	Interest	132	182
		<hr/>	<hr/>
		132	182

8.6.4 Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

8.6.5 Indexering en overige toeslagen

In de staat van baten en lasten is de last uit hoofde van indexering en overige toeslagen welke aan het verslagjaar moet worden toegerekend verantwoord.

Het pensioenfonds streeft ernaar de opgebouwde pensioenrechten van de actieve deelnemers jaarlijks aan te passen aan de loonontwikkeling volgens de CAO. De toeslagverlening heeft een voorwaardelijk karakter. Dit betekent dat geen recht op toeslagen bestaat en dat het niet zeker is of en in hoeverre in de toekomst toeslagverlening kan plaatsvinden. Een eventuele achterstand in de toeslagverlening kan in principe worden ingehaald.

Het pensioenfonds streeft er tevens naar de ingegane pensioenen en de premievrije pensioenrechten (gewezen deelnemers) jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van de prijsindex. Ook deze toeslagverlening heeft een voorwaardelijk karakter. De toeslagverlening is maximaal gelijk aan het rendement, ook als de prijsstijging hoger is.

In onderstaande tabel is de gerealiseerde indexatie ten opzichte van de ambitie weergegeven:

Deelnemerscategorie		Indexatie	Indexatie	Indexatie
		1 oktober 2009 %	1 oktober 2008 %	1 oktober 2007 %
Actieve deelnemers	Ambitie	3,5	2,2	1,7
	Realisatie	0,0	0,0	1,7
Pensioengerechtigden	Ambitie	3,5	2,2	1,7
	Realisatie	0,0	0,0	1,7
Gewezen deelnemers	Ambitie	3,5	2,2	1,7
	Realisatie	0,0	0,0	1,7

Over 2009 is geen toeslag verleend omdat de dekkingsgraad, ondanks het herstel, nog steeds onder de vereiste dekkingsgraad lag.

8.6.6 Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 2,544% (2008: 4,696%), zijnde €19.793 (2008: €8.918).

Het rentepercentage is afgeleid van de eenjaarsrente uit de rentetermijnstructuur per begin van het boekjaar zoals gepubliceerd door DNB.

8.6.7 Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

8.6.8 Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

8.6.9 Pensioenuitkeringen

	2009 EUR	2008 EUR
Ouderdomspensioen	1.687	1.480
Partnerpensioen	692	658
Wezenpensioen	14	12
Invaliditeitspensioen	3	3
Afkopen	551	308
Overig	-	-2
	2.947	2.459

De post Afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 418,- (2008: € 406,-) per jaar (de afkoopgrens) overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

8.6.10 Pensioenuitvoeringskosten

	2009 EUR	2008 EUR
Bestuurskosten	26	22
Administratiekostenvergoeding	2.076	1.849
Controle- en advieskosten (excl. accountantskosten)	44	73
Accountantskosten	34	33
Contributies en bijdragen	40	38
Overig	45	41
	2.265	2.056

De accountantskosten, zoals hierboven opgenomen als onderdeel van de pensioenuitvoeringskosten, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2009 EUR	2008 EUR
Controle van de jaarrekening	31	27
Andere controle opdrachten	3	6
	<u>34</u>	<u>33</u>

8.6.11 Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De pensioenuitvoering is volledig uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.

8.6.12 Bezoldiging bestuurders

De transacties met bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten, overige kosten bestuur en overige bestuurskosten 2009 : €24 (2008 : €22).

In 2009 is een verantwoordingsorgaan samengesteld. De beloning voor de leden van het verantwoordingsorgaan bedroeg over 2009 €2. Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

8.6.13 Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

8.6.14 Wijziging overige actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het fonds.

De huidige grondslag voor overlevingskansen is gebaseerd op de Prognosetafel 2005-2050 van het AG. De AG-Prognosetafel 2005-2050 houdt rekening met de voorzienbare trend in overlevingskansen van de gehele Nederlandse bevolking. De algemene sterftekansen die volgen uit de tafel worden voor het fonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte. In 2009 heeft het CBS een prognose voor over-

levingskansen gepubliceerd waaruit blijkt dat de ontwikkeling van de levensverwachting nog sneller gaat dan enkele jaren geleden werd voorzien. Naar verwachting zal het AG in 2010 een nieuwe prognosetafel publiceren die is gebaseerd op de actuele overlevingsverwachtingen. Vooruitlopend op de publicatie van de nieuwe tafel heeft het fonds besloten de technische voorzieningen per 31 december 2009 met 4% te verhogen.

Daarnaast is de methode van waardering niet uitgekeerde pensioenen aangepast omdat door de instelling van het pensioenregister wordt verwacht dat meer van dergelijke pensioenen worden opgevraagd.

Deze wijzigingen hebben het volgende effect op de voorziening:

	2009 EUR
Voorziening per 31 december 2009 op oude grondslagen	290.689
Inschatting effect overgang nieuwe prognosetafel AG	11.648
Effect overgang nieuwe voorziening niet uitgekeerde pensioenen	501
Voorziening per 31 december 2009 op nieuwe grondslagen	
	302.838

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze schattingswijzigingen is verantwoord in het resultaat van het verslagjaar.

Verder is de methode voor de waardering van niet uitgekeerde pensioenen dit jaar veranderd. Het gaat hier om gewezen deelnemers die ouder zijn dan 65 jaar en aan wie geen pensioen wordt uitgekeerd, bijvoorbeeld als gevolg van het ontbreken van gegevens. De waardering voor de voorziening van deze groep deelnemers is verzwaard, met name doordat kan worden verwacht dat door de instelling van het Pensioenregister in de toekomst meer van dergelijk pensioenen opgevraagd zullen worden.

8.6.15 Overige wijzigingen in de voorziening voor pensioenverplichtingen

	2009 EUR	2008 EUR
Resultaat op kanssystemen		
Sterfte	-469	-361
Arbeidsongeschiktheid	-2.713	834
Mutaties	-118	6
Totaal resultaat op kanssystemen	-3.300	479
Overige resultaten		
Overig	-270	491
Totaal overige resultaten	-270	491
Totaal overige wijzigingen in de voorziening	-3.570	970

8.6.16 Saldo overdracht van rechten

	2009 EUR	2008 EUR
Saldo overdrachten van rechten		
Inkomende waardeoverdrachten	-4	-123
Uitgaande waardeoverdrachten	232	369
Subtotaal	228	246
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		
Toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen	18	113
Onttrekking aan de voorziening pensioenverplichtingen	-412	-380
Totaal overige resultaten	-394	-267
Saldo overdracht van rechten	-166	-21

Een inkomende waardeoverdracht betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een uitgaande waardeoverdracht betreft de overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

Als gevolg van onderdekking bij pensioenfondsen was de onderlinge afrekening van waardeoverdrachten tot stilstand gekomen. Dit is weer hervat zodra de financiële positie van een pensioenfonds dit toeliet.

8.6.17 Overige lasten

	2009 EUR	2008 EUR
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	-233	1.142
Andere lasten	-	-3
	<u>-233</u>	<u>1.139</u>

8.6.18 Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

8.6.19 Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf heeft de jaarrekening 2009 vastgesteld.

De Meern, 24 juni 2010

G.J. van Valkenburg
Voorzitter

G. ter Avest
Secretaris

8.7 Overige gegevens

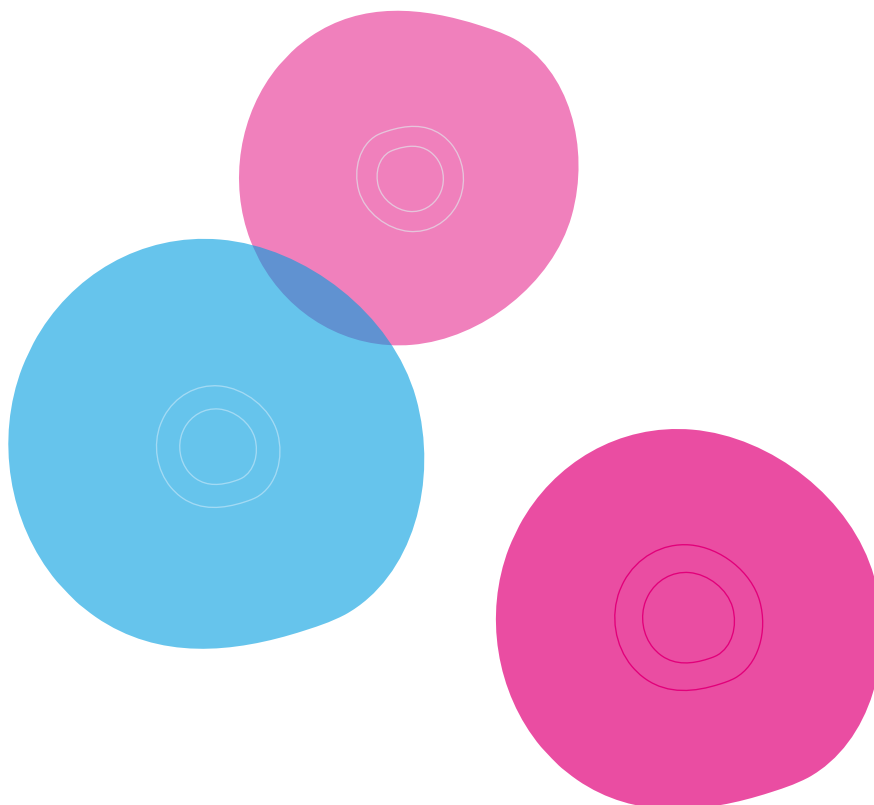
8.7.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

Het voorstel resultaatbestemming 2009 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

8.7.2 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

8.8 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf te Utrecht is aan Towers Watson B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2009.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in

aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 en artikel 135.

De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Purmerend, 24 juni 2010

E.W.J.M. Schokker AAG
verbonden aan
Towers Watson B.V.

8.9 Accountantsverklaring

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf.

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2009 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf te Utrecht bestaande uit de balans per 31 december 2009 en de staat van baten en lasten over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van

fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

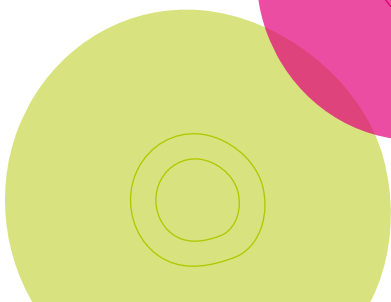
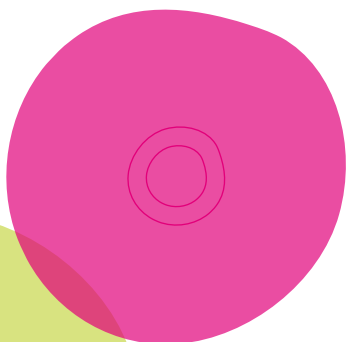
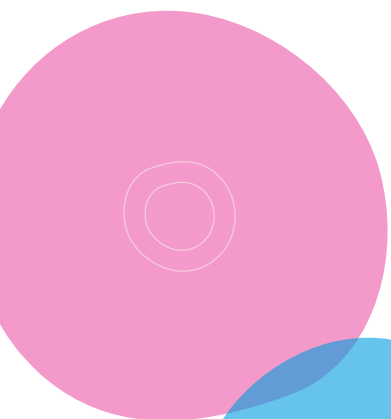
Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amsterdam, 24 juni 2010

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. H.C. van der Rijst RA

Bijlagen

Bijlage 1 Samenstelling bestuurlijke commissies

Voorzittersoverleg

Samenstelling op 31 december 2009:

- G. ter Avest
- G.J. van Valkenburg

Beleggingsadviescommissie

Samenstelling op 31 december 2009:

- G. ter Avest
- E.H.W. Bosman

Bijlage 2 Meerjarenoverzicht

	2009	2008	2007	2006	2005
Aantallen					
Gefactureerde werkgevers	6.520	7.061	6.816	6.024	6.117
Werkgevers ultimo	6.497	5.910	5.761	5.621	5.723
Gefactureerde deelnemers	24.872	21.974	20.137	19.579	19.670
Deelnemers ultimo	22.303	19.725	18.276	16.442	16.965
Gewezen deelnemers	42.357	40.023	36.067	34.658	32.946
Gepensioneerden					
Ouderdomspensioen	779	671	599	549	492
Partnerpensioen	402	387	363	336	349
Wezenpensioen	25	21	29	24	31
Premiepercentage					
Ouderdoms- en partnerpensioen	6,2%	6,2%	5,6%	5,6%	5,6%
Arbeidsongeschiktheidspensioen	-	-	-	-	0,5%
Opbouwpercentage per dienstjaar					
Ouderdomspensioen	0,85%	0,85%	0,68%	0,68%	0,68%
Toeslag op pensioen en pensioenaanspraken					
Actieven	0,0%	0,0%	1,7%	0,8%	1,5%
Gewezen deelnemers	0,0%	0,0%	1,7%	0,8%	1,5%
Gepensioneerden	0,0%	0,0%	1,7%	0,8%	1,5%

Financiële gegevens

Bedragen x €1.000	2009	2008	2007	2006	2005
Feitelijke premie	22.328	16.781	14.065	12.717	13.877
Kostendekkende premie	27.842	13.899	11.972	11.054	9.966
Gedempte premie	21.857	15.926	12.658	11.054	-
Uitkeringen	2.947	2.459	2.230	1.928	1.812
Pensioenuitvoeringskosten	2.265	2.056	1.717	1.560	1.223
Belegd vermogen	328.890	279.004	292.324	289.365	255.257
Beleggingsopbrengsten	34.268	-31.552	-118	12.904	24.269
Gemiddeld rendement op beleggingen	12,1%	-10,1%	-0,0%	4,9%	10,4%
Benchmark	10,6%	-6,5%	2,0%	5,1%	10,3%
Z-score	1,09	-2,69	-1,45	-0,21	0,05
Reserves	30.908	-28.152	108.994	83.351	63.538
Technische voorziening	302.838	310.377	193.720	209.209	207.704
Aanwezige dekkingsgraad	110%	91%	156%	140%	131%
Vereiste dekkingsgraad	129%	125%	133%	127%	125%
Resultaat	59.060	-137.146	20.814	19.813	7.537

Toelichting meerjarenoverzicht

Vermogenssituatie en solvabiliteit

Bij de cijfers over 2005 en 2006 wordt voor het begrip 'dekkingsgraad' uitgegaan van de Actuariële Principes Pensioenfondsen. Sinds 2007 hanteren alle pensioenfondsen het in de Pensioenwet opgenomen Financiële Toetsingskader Pensioenfondsen voor de bepaling van de hoogte van de dekkingsgraad.

Bijlage 3 Volumeveranderingen

Pensioenuitkeringen

De hoogte van het jaarlijks ouderdomspensioen was gemiddeld € 2.086 (2008: € 2.305), van het nabestaandenpensioen € 1.658 (2008 : € 1.677), van het wezenpensioen € 457 (2008 : € 556). Hierbij dient bedacht te worden dat een en ander afhankelijk is van de in de bedrijfstak doorgebrachte dienstduur en het genoten salaris.

Afkoop van het pensioen

Bij kleine pensioenen bestaat bij ingang van het pensioen de mogelijkheid tot afkoop van het pensioen. De afkoopgrens is in 2009 verhoogd van € 406,44 naar € 417,94 per jaar. In 2009 werd in 262 gevallen het ouderdomspensioen afgekocht (2008: 180).

Individuele waardeoverdracht

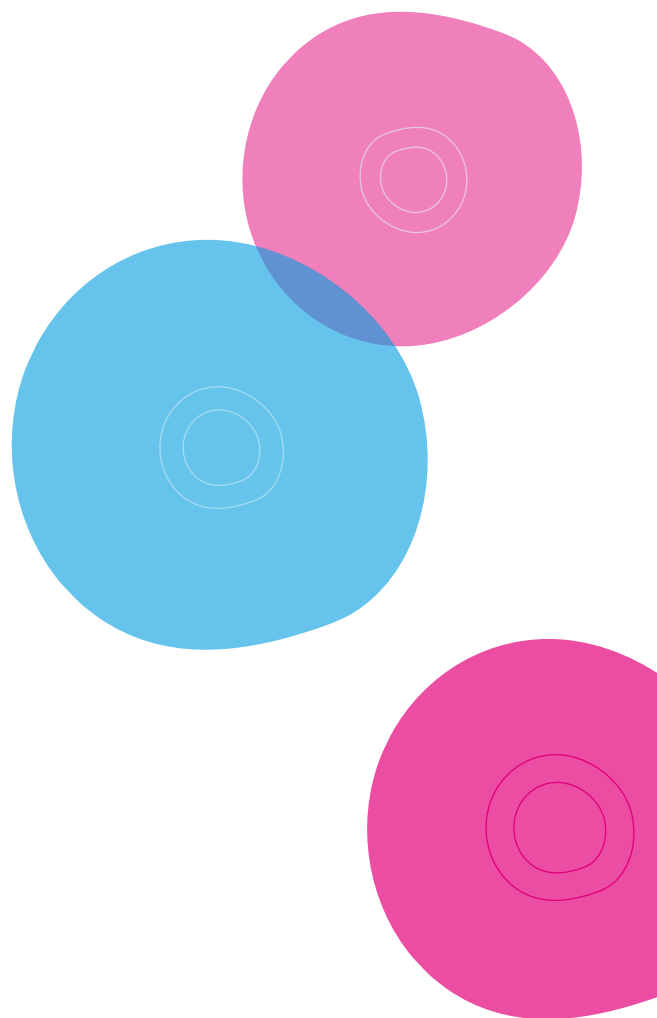
Het bedrijfstakpensioenfonds werkt mee aan individuele waardeoverdracht bij wisseling van dienstverband. Het doel hiervan is de bestrijding van pensioenbreuk alsook het voorkomen van versnippering van pensioenaanspraken. In 2009 was er sprake van 3 (2008 : 12) inkomende en 58 (2008 : 121) uitgaande waardeoverdrachten.

Pensioenopbouw tijdens werkloosheid

Deelnemers die werkloos zijn geworden komen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor voortzetting van de opbouw van hun pensioenaanspraken. Werklozen van 40 jaar en ouder komen voor een bijdrage van de Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering in aanmerking. In 2009 zijn voor 43 (2008 : 61) werkloze deelnemers betalingen van de Stichting FVP ontvangen ten behoeve van voortzetting van de opbouw van hun pensioenaanspraken.

Pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid

Voor deelnemers die arbeidsongeschikt zijn geworden, wordt de pensioenopbouw vanaf de eerste WAO- c.q. WIA-dag zonder verdere premiebetaling voortgezet. Deze pensioenopbouw wordt afhankelijk van het percentage van arbeidsongeschiktheid volledig of gedeeltelijk voortgezet. Hierbij wordt uitgegaan van de laatst bekende pensioengrondslag. Deze regeling had in 2009 op 482 deelnemers betrekking (2008 : 419).

Mutatieoverzicht

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Arbeidsongeschikte deelnemers	Gepensioneerden	Totaal
Stand per 1 januari 2009	19.290	40.023	435	1.079	60.827
Hertoetreding	950	-950	-	-	-
Uittreding	-2.686	2.686	-	-	-
Arbeidsongeschiktheid	-13	-4	17	-	-
Revalidering	1	5	-6	-	-
Pensionering	-31	-120	-12	127	-36
Toetreding	4.563	1.182	-	115	5.860
Overlijden	-7	-78	-2	-32	-119
Waardeoverdracht	-9	-69	-	-	-78
Afkoop emigratie / klein pensioen	-14	-258	-	-82	-354
Beëindiging tijdelijke uitkering	-	-	-	-2	-2
Overige oorzaken	-173	-60	-	1	-232
Stand per 31 december 2009	21.871	42.357	432	1.206	65.866

Toelichting bij het overzicht

Deelnemers: de ultimostand betreft de werknemers die op 31 december vanwege een dienstverband in de bedrijfstak of vanwege vrijwillige voortzetting deelnemer zijn.

Arbeidsongeschikte deelnemers: het aantal betreft deelnemers die alleen pensioen opbouwen vanwege de regeling van premievrije opbouw wegens arbeidsongeschiktheid. Het kan dan gaan om volledige arbeidsongeschiktheid of om gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid en geen dienstverband in de branche.

Gepensioneerden: het aantal betreft de periodieke pensioenuitkeringen. Deelnemers die 65 worden, worden afgeboekt met de mutatie pensionering bij 'Deelnemers', 'Gewezen deelnemers' of 'Arbeidsongeschikte deelnemers'. Vervolgens worden deze deelnemers met dezelfde mutatie opgeboekt bij 'Gepensioneerden'. De mutatie toetredingen bij 'Gepensioneerden' betreft dus niet deelnemers die pensioneren, maar alleen de ingang van het nabestaanden- en wezenpensioen.

Afkoop: wanneer een deelnemer of gewezen deelnemer 65 wordt en zijn pensioen direct wordt afgekocht, wordt deze afkoop vermeld in de kolom 'Deelnemers' of 'Gewezen deelnemers'. Een afkoop van het nabestaanden- en wezenpensioen staat vermeld in de kolom 'Gepensioneerden'.

Waardeoverdrachten: bij de waardeoverdrachten staan in dit mutatieoverzicht alleen de uitgaande waardeoverdrachten vermeld. Deelnemers met een inkomende waardeoverdracht hebben geen invloed op het aantal. De mutatie overige oorzaken bestaat voornamelijk uit een correctie van in het verleden ten onrechte opgenomen deelnemers.

Bijlage 4 Begrippenlijst

ABTN (Actuariële en bedrijfstechnische nota)

Pensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.

ALM (Asset Liability Management)

Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.

Benchmark

Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

Corporate Governance

Goed ondernemerschap; onder andere integer en transparant handelen door het bestuur, alsmede goed toezicht hierop. Ook het afleggen van verantwoording over het uitgevoerde beleid en het toezicht hierop valt eronder.

Dekkingsgraad

De waarde van het pensioenvermogen uitgedrukt als percentage van de waarde van de pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad wordt als graadmeter beschouwd voor de mate van zekerheid dat de toegezegde pensioenen ook daadwerkelijk kunnen worden uitbetaald.

Deposito

Tegoed bij een bankinstelling, waarover eerst na verloop van een overeengekomen tijdsduur (maximaal 2 jaar) kan worden beschikt.

Derivaat

Financieel contract waarvan de waarde is afgeleid van een andere (onderliggende) waarde, zoals een aandeel, obligatie of grondstof. Bijvoorbeeld: futures, swaps.

Duration

Gewogen gemiddelde looptijd van een lening. Maatstaf om de prijsgevoeligheid van de lening te bepalen voor renteveranderingen.

Franchise

Vrijgesteld bedrag. Over dit deel van het pensioengevend loon worden geen aanspraken opgebouwd.

FTK (Financieel Toetsingskader)

Stelsel van De Nederlandsche Bank voor in de toekomst te hanteren waarderingsmethoden.

Herstelplan

Een herstelplan is een plan van aanpak waarin pensioenfondsen laten zien welke maatregelen zij nemen om de financiële positie te verbeteren. Ook moeten pensioenfondsen aangeven welke maatregelen zij nemen als het herstel niet lukt binnen de termijn die daarvoor staat. Voor de minimaal vereiste dekkingsgraad van 105% is die termijn drie jaar. Deze termijn is in 2009 verlengd naar vijf jaar vanwege de uitzonderlijke situatie op de financiële markten. Voor het bereiken van de minimaal gewenste dekkingsgraad van circa 130% is de termijn maximaal vijftien jaar.

High Yield

Hoogrenderende obligaties, uitgegeven door ondernemingen met een lage kredietwaardigheid.

Outperformance

Er wordt een beter resultaat behaald dan de benchmark.

Rekenrente

Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.

Rentedekking

Financieringsvorm waarin de betaalde premies gelijk zijn aan de contante waarde van de aanspraak die in dat jaar begint.

Solvabiliteit

Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.

STAR (Stichting van de Arbeid)

Een landelijk overlegorgaan van de centrale organisaties van zowel werkgevers als werknemers in Nederland.

Sterftegrondslag

Berekeningsmethode gebaseerd op een statisch overzicht van sterftetekansen per leeftijd van een bepaalde groep personen.

Swap

Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele rente gedurende een vastgestelde looptijd.

Swaption

Een swap waarbij de eigenaar van de swaption het recht heeft, maar niet de verplichting, om een swap tegen vooraf bepaalde voorwaarden af te sluiten op of binnen een bepaald tijdstip.

Underperformance

Er wordt een slechter resultaat behaald dan de benchmark.

Vastrentende waarden

Beleggingssoort waarover in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen.

VPV (Voorziening Pensioen Verplichtingen)

De passiva van het pensioenfonds, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.

Vrijstelling

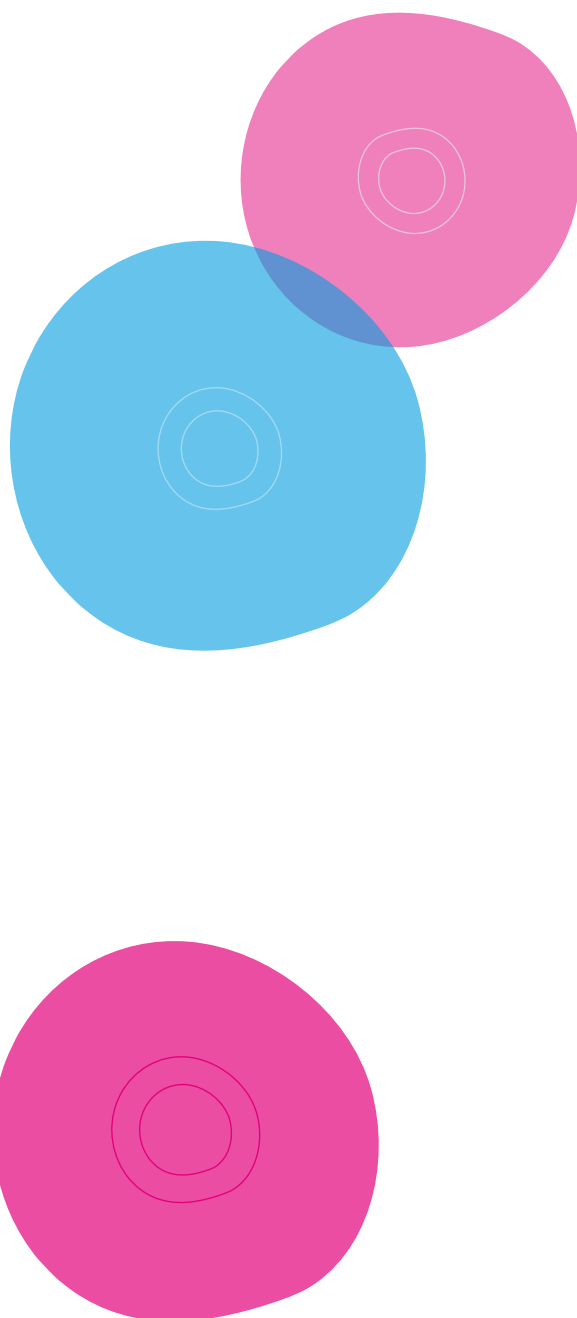
Vrijstelling van de verplichte deelneming aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

Z-score

Mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Kappersbedrijf
Postbus 3183, 3502 GD Utrecht
Telefoon (030) 245 39 22
www.pensioenkappers.nl
kapperspensioen@interpolis.nl

